ሓዳስ ኤርትራ

መበል 27 ዓመት ቁ.294 | ሓሙስ 9 ነሓሰ 2018 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 3
ሓድሽ ዓይነት ኣርቲፊሻዊ ሽግረት (AI) ማዕቢሉ

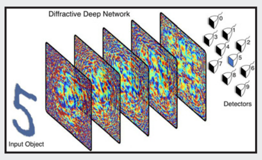

ገጽ 4
ናይ መጀመርታ በረራ ካብን ናብን ኣስመራ - ኣዲስ ኣበባ

ገጽ 6
መዓስ ኢኻ እትጽሕፍ?

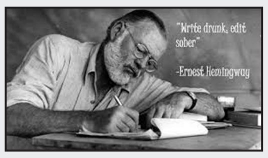

ገጽ 7
ስነ–ስርዓት መመረቕታ፡ ኣባላት ሚኒስትሪ ፋይናንስ

ገጽ 9
ኣካላዊ መምዘኒ ብቕዓት ደያኑ ተኻዪዱ

ኣዛዚ ማእከል ስልጠና ሃገራዊ ኣገልግሎት ሰሚናር ኣካዪዱ

ስ/ ሙሴ ኪዳ

ኣዛዚ ማእከል ስልጠና ሃገራዊ ኣገልግሎት፡ ኮሎኔል ደብሳይ ግደ፡ ሃገራዊ ግቡኦም ንኽፍጽሙን ናይ 12 ክፍሊ ኣካዳሚያዊ ትምህርቶም ንኽዛዘሙን ኣብ ዝሓለፈ ሰሙን ሳዋ ንዝወረዱ ተሳተፍቲ መበል 32 ዙርያ ሰሚናር ኣካዩዱ።

ኣብ'ቲ ናይ 4 ነሓሰ ሰሚናሩ፡ ተራ ሳዋ ኣብ ኣካዳሚያውን ሞያውን ብቕዓት መንእሰያት፡ ምኽሳስ ሃገራዊ ክብርታት፡ ኣጽምሮኣውን ኣካላውን ህንጸት፡ ዜግነታዊ ኣረኣእያን ሓብራዊ ህይወትን ብሰፊሑ ዝገለጸ ኮሎኔል ደብሳይ፡ ኣብ ዝሓለፈ 23 ዓመታት ኣብ'ዚ መዳይ'ዚ፡ ከም'ኡ'ውን ኣብ ገስጋስ ወፍሪ ልምዓትን መኸተን ዓቢ ኣስተዋጽኦ ከም ዝገበረት ኣብሪሁ።

"ነፍሲ-ወከፍ ወለዶ፡ ናቱ ምዕራፋት ታሪኽ'ዩ ዝሓልፍ" ዝበለ ኮሎኔል ደብሳይ፡ እዚ ኣብ ትሰፋው መድረኽ ሰላም ንሳዋ ወረዱ ዘሎ ወለዶ፡ ፍልጠቱን ንቕሓቱን ብምብራኽ፡ ራኢ ወፍሪ ልምዓት ብኣድማዕነት ንምትግባርን ብሩህ መጻኢ ንምውሓስን ኪይተሓለለ ክሰርሕ ተላቢዩ።

እቶም ተሳተፍቲ፡ ፍልጠት ደለቦም ብግብራዊ ስራሕ ንህዝቦምን ሃገሮምን ንምግልጋል ብዝይተገላበጦ ክሰርሑ ድሉዋት ምዃኖም ገሊጾም።

ናቕፋ - ኣብ ምዕቃብ ሓመድን ማይን ዝተኮረ ስራሓት ይሰላሰል

ኣብ ንኡስ ዞባ ናቕፋ፡ ካብ መፋርቕ ወርሒ ጥሪ ጀሚሩ፡ ኣብ ምዕቃብ ሓመድን ማይን፡ ከም'ኡ'ውን ምስራሕ ዲጋን ምጽጋን ጽርግያን ዝተኮረ ማእቶት ይሰላሰል ኣሎ።

እቶም ነበርቲ፡ እቲ ወፈራ መቐጸልታ ናይ'ቲ ኣቐዲሞም ከካይድዎ ዝጸንሑ ኮማዊ ስራሓት ምዃኑ ብምሕባር፡ ዕላማኡ - ጉልበቶምን ገዘቦምን ብምውህሃድ ጺጋታት ከብሕዎ ናብ ረብሓኦም ንምቕያር ከም ዝዀነ ገሊጾም።

ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ዝገበረሎም ናይ ሰሚንቶን መሳርሒታትን ደገፍ፡ ኣብ ኣድማዕነት ናይቲ ስራሕ ዓቢ ኣስተዋጽኦ ከም ዝገበሮ እውን ሓቢሮም።

ሓላፊ ቤት-ጽሕፈት ሚኒስትሪ ሕርሻ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ፡ ኣቶ መሓመድ-ሳልሕ መሓመድ-ዓሊ፡ ነበርቲ ንዝጸንሖም ሕጽረት ቀረብ ማይን ጸገም መጓዓዝያን ንምቕላል ወሲዶምዎ ዘለዉ ተበግሶ ብኣበርክቶ ዝጥቀስ ብምዃኑ፡ ካልኦት ከባቢታት ተመሳሳሊ ተበግሶ ክወስዱ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ ክንክን መካይን ዝተኮረ ጐስጓስ ይካየድ ኣሎ

ወከል ጃፓናውያን ኩባንያታት ተሸከርከርቲ ቶዮታ፡ ኩማትሱን ያማሃን ኣብ ኤርትራ ዝኾነ - ኤርትራዊ ኩባንያ 'ዓንበርበብ ሺር ካምፓኒ'፡ ምስ 'ሊብያ ኣይል-ኤርትራ' ብምትሕብባር፡ ኣብ ኣተሓሕዛን ክንክንን መካይን ዘሎ ኣፍልጦ ንምዕባይ ዝዓለመ ጐስጓስ የካይድ ኣሎ።

እዚ ብቐንዱ ኣብ መራሕቲ ወነንትን መካይን ዘተኮረ፡ ካብ 31 ሓምለ ክሳብ 31 ነሓሰ ንሓደ ወርሒ ዝቕጽል ጐስጓሱ፡ ንግዜኡ ብጽቡቕ ዝበለ - ኣብ ኣስመራን ዓሰብን ተጀሚሩ ከም ዘሎ፡ ኣብ ቀጻሊ ግን ምስ ሚኒስትሪ ዜና ብምርድዳእ ብሰፊሑ ክቕጽል ምዃኑ፡ ኣካያዲ ስራሕ ዓንበርበር ሺር ካምፓኒ ኣቶ ግርማይ ኣብርሀ ሓቢሩ።

መካይን ግቡእ ክንክን ምስ ዝግበረለን፡ ንነውሓ ግዜ የገልግላ ጥራይ ዘይኮነ፡ ኣብ ምንካይ ክስራታትን ሓደጋታትን እውን ኣስተዋጽኦ ከም ዝገብራ ዝጠቐሰ ኣቶ ግርማይ፡ ብዝሒን ኪሎ-ሜትርን ግቡእ ክንክን እትረክብ መኪና፡ ሞተረ ከየውረደት ክሳብ ሓደ ሚልዮን ኪሎ-ሜትር ክትጓዓዝ ከም እትኽእል ብዝርዝር ድሕሪ ምብራሁ፡ ኣብ'ዚ ዝካየድ ዘሎ ጐስጓስ፡ ኩነታት ናይ'ተን መካይን ድሕሪ ምፍታሽ፡ ንቐጻሊ ክግበር ብዝዕባ ዘለዎ፡ ምኽርን ሓበሬታን ከም ዝወሃብ ኣረዲኡ።

ስ/ የውሃንስ ሙብራህቱ

ናብ 26 ዓማዊሎም ዝርከቡሉ ቦታታት እናተንቀሳቐሱ፡ ን390 መካይን መርኣያ ኣገልግሎት ከህቡ ምኽኣኖም ዝገለጸ ኣቶ ግርማይ፡ ከም ኣካል ናይ'ቲ ጐስጓስ፡ ኣፍልጦ መራሕቲ መካይን ንምዕባይ፡ ካብ ዝተፈላለያ መንግስታዊ ትካላት ንዝተዋጽኡ 270 መራሕቲ መካይን፡ ኩባንያ ዓንበርበብ ካብ ኢንግሊዘኛ ናብ ትግርኛ ብዝተርጎማ መወከሲት መጽሓፍ ናይ ሰለስተ መዓልቲ ኣስተምህሮ ከም እተዋህበ ገሊጹ።

ሓንቲ መኪና ብዓዘን ኪሎ-ሜትርን ነዊሕ ምስ ተጓዕዘት ከም እተዘኻክሮት ዝሕብር መቖጻጸሪ 'ሶፍትዌር'፡ ንስራሕ ድልው ኮይኑ ከም ዝዘሎ እውን ሓቢሩ።

ሓላፊ ምምሕዳርን ፋይናንስን ሊብያ ኣይል-ኤርትራ ኣቶ መንግስቱ ተሰማ ብወገኑ፡ እቲ ብዓንበርበብ ሺር ካምፓኒ ዝተበገሰ ናይ ጐስጓስ መደብ ኣገዳስነቱ ዕዙዝ ስለዝኾነ፡ ኩባንያኦም ክጸንበሮ ከም ዝመረጸን ናውቲ ብምቕራብ ናቱ ኣስተዋጽኦ ይገብር ከም ዘሎን ገሊጹ።

ስ/ ፊያሜት ማስፉን

ሰረጀቓ - መደበራት ፈልሲ ኣግራብ ተናኢደን

ኣብ ንኡስ ዞባ ሰረጀቓ ዝርከባ ሓሙሽተ መደብራት ፈልሲ፡ ዓመት መጸ ብኮማዊ ተሳትፎ ኣብ'ቲ ከባቢ ኣብ ዝካየድ ናይ ምግራብ ስርሓት ዓቢ ኣስተዋጽኦ ይገብራ ከምዝለዋ ተሓቢሩ።

ሓላፊ ኣሃዱ ምክትታል መደበራት ፈልሲ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ፡ ኣቶ ኣብርሃም ብርሃ፡ እተን ኣርባዕተ ፈልሲታት ኣግራብ ዘዳልዋ ምኳነን፡ ሓንቲ ድማ ኣብ ምውሳብ ተኽሊ ሚሎ፡ ወይኒ፡ ኣቦካዶን ምቁር ድንሽን ከምእትነጥፍ ገሊጹ።

ኣብ'ተን መደበራት ዝፈለሳ ኣግራብ፡ ቀላሚጦስ፡ ጀካራንዳ፡ ኣካሻ፡ ጽሕዲን ኣውሊዕን ከምዝጠቓልል ጠቒሱ ድማ፡ ጠለብ 28 ዓድታት ናይ'ቲ ንኡስ ዞባ ኣብ ምምላእ ከምዝርከበ ኣብሪሁ።

ኣካየድቲ ስራሕ መደበራት ፈልሲ ሸማንጉስ ላዕላይን እምባደርሆን ብግደኦም፡ ዝዳሎ ፈልሲታት ብዓይነትን ቀጽርን ጠለብ ዓማዊል ዘማልእ ክኸውን ሓያል ስራሕ ከምዝሰላሰል ብምሕባር፡ ህዝቢ ኑቲ ብናጻ ዝረኽቦ ፈልሲታት ኣብ ግቡእ መዓላ ከውዕሎን ክከናኸኖን ኣዘኻኺሮም።

'መውል'፡ ኣብ ዞባ - ጋሽ ባርካ ኣተባባዒ መደብ ይትግብር

ንንኡሳን ዞባታት ጎኔ፡ ባረንቱ፡ ኣቑርደት፡ ላዕላይ-ጋሽ፡ ሻምብቆ፡ ሞገሎ፡ ድግን ሞልቀን ዝሓቁፍ መደብ ወህለላን ንኡስ ልቓሕን - 'መውል' ጨንፈር ባረንቱ ዘርጋሐኦ ብምስፋሕ ኣተባባዒ መደብ ይትግብር ከምዝሎ ገሊጹ።

እቲ ጨንፈር ብ31 ሓምለ ኣብ ሓወሲ ከተማ ተኽምብዩ ኣብ ዘካየዶ - ናይ ስራሕ መሻርኽቱ ኣብ ዝተሳተፍዎ ገምጋም፡ ኣብ ቀዳሞት ሽድሽተ ኣዋርሕ ናይ'ዚ ዓመት፡ 32.4 ሚልዮን ናቕፋ ብልቓሕ ናብ ዓማዊሉ ከምዝዘርግሐ፡ ዝዓበየ ክፋሉ ድማ ኣብ መጠነ ንኡስ ንግዳውን ሕርሻውን ንጥፈታት ከምእተዋፈረ፡ ሓላፊ 'መውል' ኣብ ዞባ ጋሽ-ባርካ ኣቶ ሞገስ መሓሪ ኣብሪሁ።

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ላዕላይ-ጋሽ ኣቶ ግደ እስቲፋኖስ፡ 'መውል' ዝኸፈቶ

ስ/ ኢብራሂም ዓሊ

ናይ ልቓሕ ዕድላት፡ መትብርኦም ንምምሕያሽ ቁረጸኦም ንዘተላለሉ ጸቡቕ ማዕጾ ምኻኑ ብምሕባር፡ ሕብረተ-ሰብ ዕላማታት መደብ ተገንዚቡ፡ ኣብ ምምሕያሽ መነባብሮኡ ብዝተጸንዐ ውሕሉልን ኣገባብ ክጥቀመሉ ኣተሓሳሲቡ።

ኣብ ጨናፍር ባረንቱን ተሰነይን ተኸፊቱ ንጥፈታቱ ዘሰላስል ቤት-ጽሕፈት 'መውል' ኣብ ዞባ ጋሽ-ባርካ፡ 21,954 ዓማዊል ከምዝለውዎ ሰነዳቱ የረድኡ።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣስፍሃ ተኽለማርያም
ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ
ብርሃነ ምሕረትኣብ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ኤርምያስ ገብረልዑል
ሺሃብ ኣርኣያ
ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ፡ 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ. 200454-07121322
ምልክታ
ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ለይ-ኣውት
ኤደን ሃብተኣብ
ሳራ ኣለም
ሰማያዊት ሓይለኣብ
ምስጋና ተዓገስ
ሰገን ሰረቐ
ኣስቴር ካሕሳይ
ሳምራዊት መለስ

ሞጎሎ - ምርጫ ኣመሓደርቲ ከባቢ ተኻዩዱ

ኣብ 11 ምምሕዳራት ከባቢ ንኡስ ዞባ ሞገሎ፡ ብዝተፈላለዩ ምኽንያት ንዝተኣልዩ ኣመሓደርትን ኣካየድቲ ስራሕን ንምትካእ ምርጫ ተኻዩዱ።

እቲ ኣብ ምምሕዳራት ከባቢ ሓወሲ-ከተማ ሞገሎ፡ ተርኪና፡ ሸግሉት፡ ሃበረዱ፡ ዓዲ-መርዓ፡ ኩፈረኸ፡ ድልሞ፡ ኣረዱ፡ ኣብርማ፡ ዓዲ-ኻድን ዲጋን ዝተኻየደ ምርጫ፡ብቐንዱ ምምሕዳራዊ ኣገልግሎት ንምምሕያሽ ከምዝሾ፡ ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ሞገሎ ኣቶ ኣብርሃም ኪዳነ ሓቢሩ።

ኣቶ ኣብርሃም፡ ዝተመርጹ ዜጋታት ብተወፋይነት ክሰርሑ፡ ህዝቢ ድማ ኣብ ዘካይድዎ ስራሓት ክተሓባበርዎም ተላቢዩ።

ኣዶብሓ - ዝተጠርነፉ ዓድታት ትካላት ኣገልግሎት ይዋደደለን

ኣብ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ - ንኡስ ዞባ ኣዶብሓ ንዝጥርነፉ ዓድታትን ቁሸታትን መሰረታዊ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ንምውዳድ ብሰፊሑ ይስራሓሉ ከምዘሎ፡ ኣመሓዳሪ'ቲ ንኡስ ዞባ ኣቶ እድሪስ ዓሊ ሓቢሩ።

ህዝቢ ስለዘይተጠርነፈ ብቐረባ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ክረክብ ከጸገም ምጽንሑ ዝጠቐሰ ኣቶ እድሪስ፡ ዛጊት ኣብ ድሪት ዝተጠርነፈ ህዝቢ ዒላባቡ፡ ሓሰታ፡ ምድጋግን ዓረራብን፡ ተጠቃሚ ኣገልግሎት ትምህርቲ፡ ጥዕናን ማይን ክኸውን ምብቅዑ ገሊጹ።

ጎድኒ-ጎድኒ ምጥርናፍ ዓድታት፡ ህዝቢ ኣብ ሕርሻ ብምንጣፍ መነባብሮኡ ክመሓይሽ ብዝወጸ መደብ መሰረት፡ ኣብ ባድን ንምሕረሰን ልምዓት ጀራዲንን ዝውዕል ልዕሊ 80 ሄክታር ተጸሪዩ ምህላዉ ብምሕባር ድማ፡ ኣብ ዒላባቡ ሓዱሽ መደበር ጥዕና ተሰሪሓ ንኣገልግሎት ድሉው ኮይና ከምዘላ ሓቢሩ።

ጸገም መጓዓዝያ ንምቅላል እውን፡ መስመራት ናቕፋ - ኣዶብሓ ብህዝባዊ ወፈራታት ይጽገን ብምህላዉ፡ ኩባንያ መጓዓዝያ ሓራት ኣብ ቀረባ መጻኢ ኣገልግሎት ክጅምር ምዃኑ ዝሓበረ ኣቶ እድሪስ፡ እቲ መስመር መሰረታዊ ፍታሕ ንኽረክብ፡ ናይ ማሽነሪ ሓገዝ ከምዘድሊ ኣገንዚቡ።

ኣብ እዋን ሓርነታዊ ቃልሲ ዘገልገለ ዝነበረ ጽርግያ ሕሸኩብ - ቅሮራ - ዒታሮ - ኣግራዕ እውን ብህዝቢ ከምእተጸገነ ኣረዲኡ።

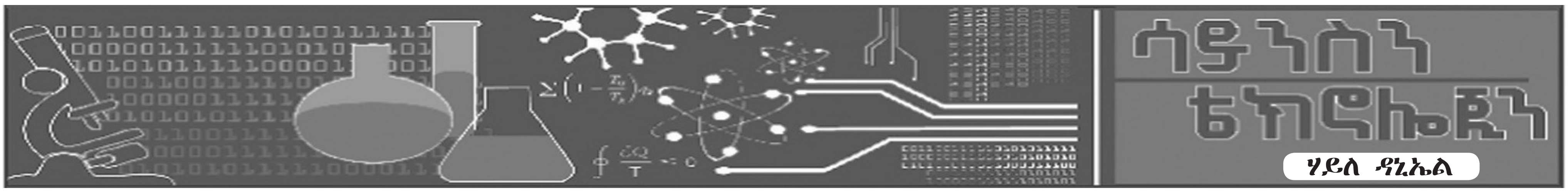

ሓድሽ ዓይነት ኣርቲፊሻዊ ሸግረት (AI) ማዕቢሉ

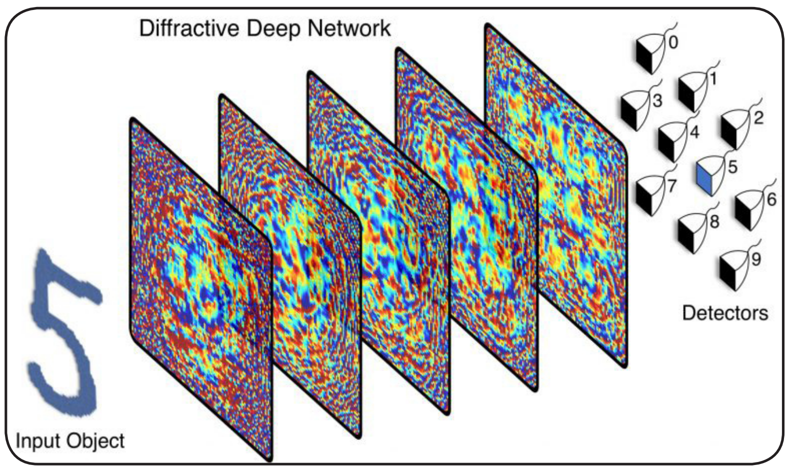

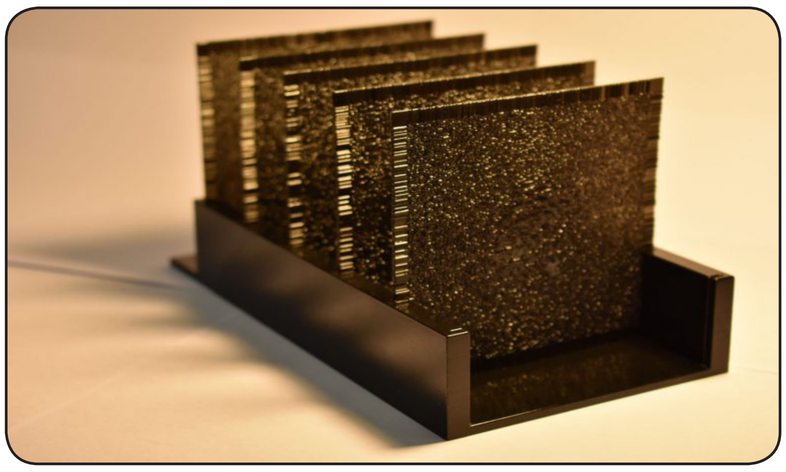

ኣብ ዩ.ሲ.ኤል.ኤ ዝመደበርዎም ኣብ ዓውድታት ኤለክትሪካልን ኮምፒዩተር ምህንድስናን ዝጦፉ መሃንድሳት፡ ሜላ ናይ ሓንጎል ሰብ ዘለዋ ኣርቲፊሻዊ ሸግረት (AI) ከም ዝሰርሑ ተፈሊጡ። እታ በዞም መሃንድሳት ተሰሪሓ ዘላ AI፡ ንነገራትን ኣዝዩ ዓቢ ብዝሒ ዘለዎም ዳታታትን ምስ ቅልጣፈ ናይ ብርሃን ብዝዓረገ ፍጥነት ከተለሊን ከተጃንፅን ከም እትኽእል እዮም ዝሕብሩ። እታ መሳርሒት ኣብ'ቲ ዩኒቨርሲቲ ብዝርከብ ናይ 3D መሕተሚ ከም ዝተሰርሐት እውን ተፈሊጡ ኣሎ።

ኣብ'ዚ ሎሚ እዋን ዝጠዝሕ ኣብ ህዝቢ ዓለም ብፍላይ ድማ ኣብተን ዝማዕበላ ሃገራት ዝቕመጡ ሰባት፡ ምስ ካሜራ ወይ ምስ ኤለክትሮኒካዊ ነገራት ዝተሓሓዘ ነገራት ኪይተጠቀሙ ክም ዘይውዕሉ እዩ ዝግለጽ። እዚ ዋላ ኣባና ዘጋጥም ተርእዮ ምኽንያቱ ከኣ ኣይንስሕቶን ንኸውን። ንኣብነት ሓንቲ ብቦዕዊ ቋንቋ እተጻሕፈት ቃል ንረክብ እሞ ትርጉማ ክንፈልጥ ንደሊ፣ ነዚ ዘቃልለልና ኣፕሊኬሽን ኣብ ሞባይልና ተጻዒኑ ምስ ዝህሉ፡ ነታ ኣፕሊኬሽን ንውልዓ'ሞ - ካሜራ ናይ ሞባይልና ናብታ ክንፈልጣ ዝደለና ቓል ነቕንዓ። እቲ መስርሕ ካልኢታት ዝወስድ ክኸውን ይኽእል እዩ። እዚ ማለት ብመንገዲ ካሜራ ኣቢሉ እቲ ዳታ ወይ ሓበሬታ/መረዳእታ ፕሮሰስ ይኸውን፣ ብድሕሪ'ዚ እቲ ፕሮግራሚንግ ናይታ ኣፕሊኬሽን እንታይ ይብል ከም ዘሎ የላልየ። እዚ ሕጂ በዞም መሃንድሳት ማዕቢሉ ዘሎ ኣርቲፊሻዊ ሸግረት ድማ ነዚ ዘቃልል ኩይኑ እዩ ተሰሪሑ ዘሎ።

እቶም መሃንድሳት ኣማዕቢሎማ ዘለዉ መሳርሒት "ዓሚቝ ገለልተኛ ጽድለታዊ ስርዓት-መርበብ" (diffractive deep neutral network) ዝበሃል ቴክኖሎጂ ዘለዋ ኩይና፡ ኣብ'ቲ እትርእዮ ዘላ ኣቕሓ ዘንጸባርቕ ብርሃን ብምውሳድ ብቐጽበት እንታይነት እቲ ነገር ኩተላሊ የኽእላ። እታ መሳርሒት ከም'ቶም ካልኦት መሳርሒታት ኑቲ ኣቕሓ እንታይነቱ ንምፍላጥ ዘኽእላ ቅማረታት ናይ ፕሮግራሚንግ ከም ዘድልያ እዮም ሰራሕታ ዝሕብሩ። በዚ ከኣ እታ መሳርሒት እትወስዶ ዓቐን ጸዓት ኣዝዩ ትሑት ይገብሮ።

እቶም ነዛ መሳርሒት ዘማዕበሉ መሃንድሳት ከም ዝገልጽዎ፡ ኣብ ቴክኖሎጂ እዛ ሓዳስ መሳርሒት መሰረት ብምግባር ዝሰርሑ ዝተፈላለዩ ሓደስቲ ምህዞታት ኩኑ ዝጸንሑ ዳግማይ ተመሓይሾም ዝቐርቡ መሳርሒታት ነገራት ናይ ምልላይ ዓቕሞም ኩብ ተብል ምኳና እዮም ወሲኾም ዝሕብሩ። ከም ኣብነት፡ ኣብ'ዚ እዋን'ዚ እናማዕበለ ዝመጽእ ዘለዋ ስቡ-ኣልቦ ተሽከርከርቲ - እዚ ሓድሽ ቴክኖሎጂ ኣርቲፊሻዊ ሸግረት ምስ ዝግጠመን፡ እቲ ኣብ ጥቓአን ዝዘሎ ነገራት ኣብ ምልላይ ክወስዳአ ዝጸንሓ ግዜ ብዙዓጻጸፊ ክጉድል ክሕግዝ ይኽእል እዩ። እዚ ከኣ ልክዕ ከም'ቲ መራሒ ተሽከርካሪት ሃንደበት ሰብ ምስ ዝኣትዎ ዘርእዮ ጋእታዊ ንጥፈት ወይ ቅጽበታዊ መልሰ ተግባር ንኽህልዋ ነታ ባዕላ እትምራሕ ተሽከርካሪት ይሕግዛ ማለት እዩ።

ብዘይካ'ዚ፡ ካልኦት ኣብ'ዛ መሳርሒት መሰረት ብምግባር ክዖዱ ዝኽእሉ ኣብ ዓውዲ መጽናዕቲ ዋህዮታት ንምስኣል እንጥቀመሎም መሳርሒታት እውን ከም እትጠቅም'ዩ ዝግለጽ። እዚ ማለት ከኣ ኑቲ እቶም ተመራመርቲ ዘኪይድዎ ባህርያት ብማይክሮስኮፕ ዝረኣዩ ደቀቕቲ ታህዋሲያን መጽናዕትታት ኩተቃልል እያ።

እዚ ብቶም ኣብ ዩ.ሲ.ኤል.ኤ ዝመደበርዎም ማዕቢሉ ዘሎ ኣርቲፊሻዊ ሸግረት፡ በዚ ዓይነት ሶፍትዌራት ንዝሰርሑ ነገራት ካብ'ቲ ዝጸንሖም ዳታ፡ ኣሳእልን ካልኦት ኣቕሑን ናይ ምምማይ ዓቕሞም ኣዝዩ ዘዕቢ ክኸውን እዩ።

ኣብ'ቲ ዩኒቨርሲቲ ከም ፕሮፌሰር ናይ ኤለክትሪካዊን ኮምፒዩተርን መሃንድስ ብምኳን ዝሰርሕን ኑቲ ፕሮጀክት ዝመርሐን ኣይዶጋን ኦዝካን ከም ዝሕብሮ፡ "እዛ ኣማዕቢልናያ ዘለና መሳርሒት፡ ናይ ሰብ ሓንጎል ብኸመይ መንገዲ ካብ ዓይኒ ንዝመጽኦ ሓበሬታ ብቐልጡፍ ተረዲኡ መልሰ-ግብሪ ይወስድ ብምጽናዕን ንዕኡ ክንደግም ብምፍታንን ኢና ከተማዕበላ ዝኸኣልና፡ " ድሕሪ ምባል፡ "ብዙሓት ሊቃውንቲ በዚ ኣማዕቢልናዮ ዘሎና ቴክኖሎጂ ተሓጊዞም ዝተፈላለዩ እልቢ ዘይብሎም ነገራት ከማዕብሉን ንዝጸንሑ ድማ ከመሓይሹን ክሕግዙም እዩ ተስፋና፡" ኢሉ።

እቶም መሃንድሳት ኑቲ ኣርቲፊሻዊ ስነ-መትንኣዊ መርበብ ንምስራሕ መጀመርያ ዝወሰድዎ ስጉምቲ እንተኻይሩ - ኣብ ኮምፒዩተር መሰሌታት እናኣዳለዉ ንድሬ ምድላው እዩ ነይሩ። ብድሕሪ'ዚ ንሳቶም 3D ሓታሚት ብምጥቃም ኣዝዮም ረቀቕቲ ናይ ሸሞንተ ትርብዒት ሰንቲ ሜትር ስፍሓት ዘለዎም ናይ ፖሊመር ቀጻላ ሰርሑ። ነፍሲ ወከፍ ዝተሰርሐ ቀጻላ ምዕሩይ ዘይኩነ ዝጠን ወይ ጽፍሒ ከም ዝህልዎ እዩ ተገይሩ። እዚ ከኣ ኑቲ ካብ'ቲ ኣቕሓ ተንጸባሪቑ ዝመጽእ ብርሃን ናብ ዝተፈላለዩ መኣዝናት ንኽፈናጨል ተባሂሉ እዩ። እቶም ቀጻላታት ብዓይኒ ክረኣዩ እንክለዉ ብርሃን ዘየሕልፉ ዝመስሉ እኳ እንተኾኑ፡ እቶም መሃንድሳት ኣብ ምርምራቶም ዝተጠቐሙሉ ናይ ቴራህርትዝ ፍሪኴንሲታት ግን ብዘይ ጸገም ከም ዝሕልፎም እዩ ዝግለጽ። ነፍሲ ወከፍ ቀጻላ ድማ ብዓሰርተታት ሚልዮናት ኣርቲፊሻዊ ስርዓት መትኒታት ዝቐመ ምኳኑ እዩ ዝሕበር።

ብዙሓት ኣብዚ ዓውዲ ዝጦፉ ሰብ ሞያ ከም ዝሕብርዎ፡ እዚ ብቶም መሃንሳት ማዕቢሉ ዘሎ ኣርቲፊሻዊ ሸግረት ዝተጻዕና ሓድሽ ዓይነት መሳርሒ ንመጻኢ ምዕባለ ወዲ-ሰብ ቅርጺ ወይ መዘርዕ ኣብ ምትሓዝ ዘይነዓቕ ጽልዋ ክህልዎ ምኳኑ እዮም ዝገልጹ።

ምንጪ፥ scitechdaily.com

ሓጸርቲ ዜናታት ሳይ-ቴክ

ኣብ 'ስቶወርስ ኢንስቲቱት ፎር መዲካል ሪሰርች' ዝመደበርዎም ተመራመርቲ፡ ካብ ፈርዒ ዋህዮ (stem cells) ናይ እኹላት ሰባት ደም ክምስርሑ ከም ዝኸኣሉ ገሊጾም።

ሓድሽ ዝወጸ መጽናዕታዊ ጽሑፍ ከም ዝሕብሮ፡ ንደቂ-ሰብ ናብ ዓወት ዝመርሑም ለውጢታት እንታይ ምኳኑ ከም ዝተጋህደ ሓቢሩ ኣሎ። (ነዚ ዝምልከት ኣብ ናይ ዝመጽእ ሰሙን ሕታምና ተኸታተሉ)

ኣብ ዩኒቨርሲቲ ካምብሪጅን መዲካል ሪሰርች ካውንስል ላባራቶሪ ሞለኩላር ባዮሎጂን ዝመደበርዎም ተመራመርቲ ኣብ ከሚካዊ ከኾተን ምስ መሬት ምምስሳል ዘለወን ፕላኔታት ከም ዘለለዩ ሓቢሮም።

ኣብ ዝማዕበላ ሃገራት ዝኑበሩ ኣሰታት ሽድሽተ ሚልዮን ሰራሕተኛታት፡ ስርሖም ብሮቦታት ኪይትካእ ፍርሒ ከም ዘለዎም መርበብ ሓበሬታ ዘ ጋርዲያን ሓቢሩ።

ስማርት ፎንስ ወይ ምዕቡላት ቴለፎናት ኣብ ጠባይ ደቂ-ሰብ ርኡይ ዝኸውነ ኣሉታዊ ሳዕቤን የምጽእ ከም ዘለዋ ተመራመርቲ ስነ-ባህርይ ገሊጾም።

ንምኽሳዕ ግዳይ ዝገብረና ጅር ተለልዩ

ኣብ የል ዩኒቨርሲቲ ዝመደበርዎም ተመራመርቲ፡ ፈውሲ ክሳዐ ንምርካብ ኣብ ዘካይድዎ መጽናዕቲ፡ ክሳዐ ምስ'ቲ Nucleobindin-2 (Nucb2) ዝተባህለ ጅር (gene) ናይ ዕግበት ወይ ጽግበት ወይ ርውየት ምትሕሓዝ ከም ዘለዎ ክርድኡ ከምዝኸኣሉ ሓቢሮም። እንተኾኑ፡ እቶም ተመራመርቲ ዘይሓሰብዎ፡ እቲ ጅር ካልእ ስራሕ ወይ ዕማም ከም ዘለዎ ክላልዩ ከም ዝኸኣሉ እዮም ዝገልጹ ዘለዉ። ንሱ ከኣ እቲ ጅር ብዝተፈላለዩ ነገራት ንዝስዕብ ነድሪ ክህድእ ዝኽእል ከም ዝኾነ እዩ።

እቶም ተመራመርቲ ንባህርያት ጅር Nucb2 ጸቢቕ ገይሮም ምእንቲ ክርድኡ ናብ ዝያዳ ምርምር እዮም ኣትዮም። ነዚ ንምግባር ድማ ኣብ ብዙሕ ዝበላ ኣናጹ ንኽፍትኑ ተበጊሶም። ንኣገዳሰኑት ጅር Nucb2 ንምፍታን ድማ ኣብ ጉጅለታት ብምምቃል ኑቲ ጅር ካብ ኑበሰን ምሉእ ብምሉእ ኣለዩዎ። ኣብ'ተን ዝቐጸላ ጉጅለ ብፍሉይ ካብ ንዩርናት፡ ናይ ፋት ዋህዮታትን ካብ ናይ ስርዓት ምክልኻል ዋህዮታትን ኣለይዎም። ኑቲ ጅር ካብ'ቶም ብማክሮፋጅስ ዝፍለጡ ናይ ስርዓት ምክልኻል ዋህዮታት ብምእላይ ኑተን ኣናጹ ልዑል ስቡሒ ዘለዎም መግቢታት እዮም ሂቦመን። እቶም ማክሮፋጅስ ድማ ናይ ነድሪ ተርእዮታት ከርእዩ ጀመሩ። እዚ ከኣ ኑተን ኣናጹ ንኢንሱሊን ዝተባህለ ኤንዛይም ከም ዝጻወርኦ ኩና። እዚ ዓይነት ተርእዮ ኣብቶም ብምኽሳዕን ሕማም ሽኮርያን ዝሳቐዩ እንስሳታት ከም ዝርአ እዩ ዝሕብር።

እቲ እቶም ተመራመርቲ ዝበጽሕዎ መደምደምታ፡ ጅር Nucb2 ኣብ ምህዳእ ኣካላትና ብዙሕ ተራ ከም ዘይብሉ እዩ። ብመንጽር ናይ'ዚ ግን ምስ ስርዓት ምክልኻል ኣብ ዝተሓሓዘ ነገራት ዝያዳ ተራ ከም ዝጻወት እዮም በጺሖም ዘለዉ። ፕሮፌሰር ቪሸዋ ዲፕ ዲክሲት ኑቲ ዝበጽሕዎ መደምደምታ ከምዚ ዝስዕብ ገይሩ ይገልጾ፡ "እቲ ጅር ዘምጽኦ ለውጢ ምስ እንወስዶ ዓይነት መግቢ ዝኸውን ዓይነት ምትሕሓዝ ከም ዘይብሉ ኢና በጺሕናዮ። ናይ'ዚ ጅር ቀዳማይ ስራሕ፡ ነድሪ ንምቁጽጻርን ንናይ ስቡሒ ኣካላታት ምብርባርን እዩ" ብምባል ንጥፈት ጅር Nucb2 ይገልጽ።

እቲ ምርምር ገና ቀጻሊ ከም ዝኾነ እዮም እቶም ተመራመርቲ ዝገልጹ። ኣብ ቀጻሊ ድማ ጅር Nucb2 ምስ ዝተፈላለዩ ስርዓታት ኣካላትና (እቲ ዓይነት ጅር ዝርከቦም ማለት እዩ) እንታይ ዓይነት ጽልዋ ኣለዎ ንምጽናዕን ፈውሲ ንምድላይን ተበጊሶም ምህላዎም እዮም ዝገልጹ።

ምንጪ፥ scitechdaily.com

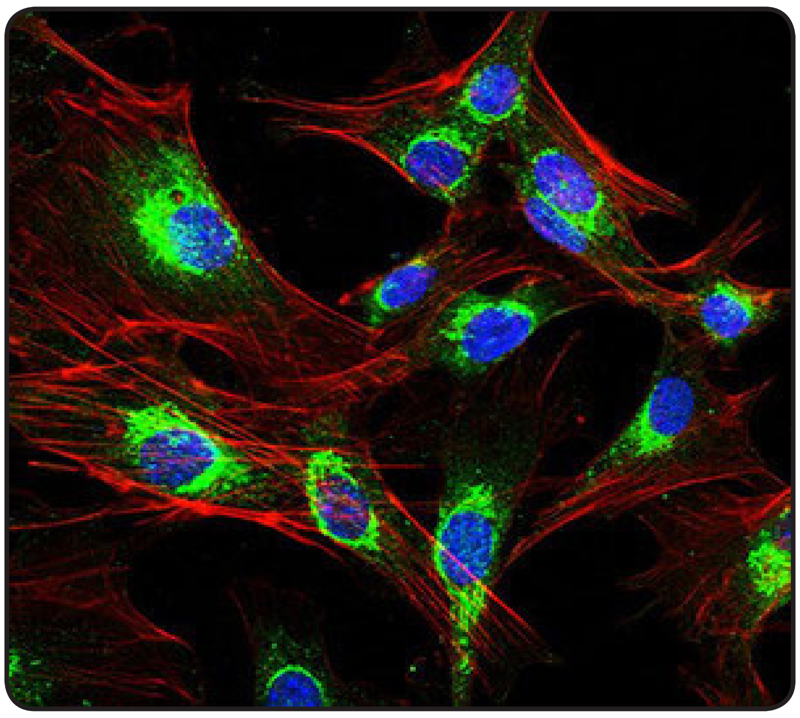

ገብረመስቀል
ገብረእግዚኣብሄር

ናይ መጀመርታ በረራ ካብን ናብን ኣስመራ - ኣዲስ ኣበባ

ኤርትራን ኢትዮጵያን፡ ብ9 ሓምለ ኣብ ኣስመራ ብመሰረት ዘውጸኣአ "ሓባራዊ ኣዋጅ ሰላምን ምሕዝነትን"፡ ንልዕሊ 20 ዓመታት ተቛሪጹ ዝጸንሐ ካብን ናብን ኣስመራን ኣዲስ ኣበባን፡ ኣገልግሎት መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ቅድሚ ሰለስተ ሰሙን ብ18 ሓምለ ዳግም ምጅማሩ ዝፍለጥ'ዩ። መንገዲ ኣየር ኤርትራ እውን ብ4 ነሓሰ ካብን ናብን ኣስመራ - ኣዲስ ኣበባ በረራ ጀሚሩ።

ነፋሪት መንገዲ ኣየር ኤርትራ ኣብዚ ናይ ፈለማ በረራኣ ናብ ኢትዮጵያ - ሚኒስተር መጓዓዝያን መራኸቢታትን ኣቶ ተስፋስላሴ ብርሃ፡ ሚኒስተር ቱሪዝም ወ/ሮ ኣስካሉ መንቀርዮስ ዝርከብዎም 134 ገያሾ ኣሳፊራ፥ ኣብ ኣህጉራዊ መዓርፎ ነፈርቲ ኣዲስ ኣበባ - ቦሌ ምስ ዓለበት፡ ብምሉኦም ተሳፈርቲ ስለ'ቲ ምቹእን ውሑስን በረራ መንገዲ ኣየር ኤርትራ፥ ሓጎሶም ብዕልልታን ጣቕዒትን ገለጾም።

ክራማት ከም ምኳኑ መጠን፡ ካብ ኣስመራ ክሳብ ኣዲስ ኣበባ ምድሪ-ሰማይ ብጣዕሚ ተሸፊኑ ብምንባሩ፥ ኣብራሪ ነፋሪት ኤርትራ ብልዕሊ 34 ሽሕ ጫማ ብራኸ እዩ - ንሓደ ሰዓትን 10 ደቒቕን ተጓዒዙ። ነፋሪት መንገዲ ኣየር ኤርትራ ሰዓት 10፡10 ቅ.ቐ. ቦሌ ኣህጉራዊ መዓርፎ ነፈርቲ ምስ ዓለበት፡ ንምምጻእ'ታ ነፋሪት ክጸበዩ ዝጸንሑ - ኣብ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ኢትዮጵያ ሚኒስተር ዲኤታ ወ/ሮ ሂሩት ዘመነ፡ ዋና ኣካያዲ ስራሕ መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ኣቶ ተወልደ ገብረማርያምን ካልኦት ሰራሕተኛታት ናይቲ መንገዲ ኣየርን፡ ድሙቕ ኣቀባብላ ገይሮሙላ። ከም መግለጺ ሓጎሶምን ናይ እንቋዕ ደሓን መጻእኩምን ድማ፡ ንፍሲ-ወከፍ ተሳፋራይ ዕምባባ ኣበርኪቶም። ኣብ ፍሉይ መቕበሊ ኣጋይሽ ኣዳራሽ ኣብ ዝተገብረ ስነ-ስርዓት ድማ፡ ንኽብሪ ክልቲኣን መንገዲ ኣየራት ሕብስቲ ተቖሪሱ፥ ሻምፓኝ ተኸፊቱ።

ዋና ኣካያዲ ስራሕ መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ኣቶ ተወልደ ገብረማርያም፡ ንዕዱማት ተጓዓዝቲ መንገዲ ኣየር ኤርትራ "እንቋዕ ብደሓን መጻእኩም" ድሕሪ ምባል፡ ድሕሪ ናይ 20 ዓመታት ብኩራት - በረራ መንገዲ ኣየራት ክልቲኣን ሃገራት፡ ክልቲኣን መንገዲ ኣየራት ዳግም በረራኦን ምጅማረን ንህዝቢ ኤርትራን ኢትዮጵያን የሓጉሶ ገሊጹ። ምጅማር በረራ ካብን ናብን ክልቲኣን ሃገራት ካብ መላእ ዓለም ዝመጽኡ ገያሾ ናብ ክልቲኣን ሃገራት ክበጽሑን ብሰማይ ክልቲኣን ሃገራት ሰንጢቖም ክሓልፉን ዓቢ ዕድል ዝፈጥር ምኳኑ እውን ኣገንዚቡ።

ሚኒስተርመጓዓዝያንመራኸቢታትን ኤርትራ ኣቶ ተስፋስላሴ ብርሃ ብወገኑ፥ ዕለተ-ምጅማር በረራ መንገዲ ኣየር ኤርትራ ናብ ኣዲስ ኣበባ ታሪኻዊት ምኳና ብምምልካት፡ ሽሕ'ኳ መንገዲ ኣየር ኤርትራ ምስ ዘለዎ ንኡስ ዓቕሚ ምስ ዓርሞሽሽ መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ክውዳደር እንተዘይከኣለ፡ እቲ ምጅማር ንጉዕ ርእሱ ኣብ ክልቲኡ ህዝብታት ዘሕድሮ እወታዊ ጽልዋ ዓቢ ምኳኑ ሓቢሩ። ኣብ ምምዕባል ቁጠባዊን ባህላዊን ክልቲኣን ሃገራት ዓቢ እጃም ከምዝህልዎ ድማ እምነቱ ገሊጹ።

"ምጅማር መንገዲ ኣየር ኤርትራ ናብ ኣዲስ ኣበባ ፍሉይን ታሪኻውን ፍጻመ እዩ" ዝበለት ኣብ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ኢትዮጵያ ሚኒስተር ድኤታ ወ/ሮ ሂሩት ዘመነ ብወገና፡ ኤርትራን ኢትዮጵያን ብምሕዝነትን ምትሕብባርን ክልቲኣን መንገዲ ኣየራት፡ ህዝቢ ምስ ህዝቢ ኣብ ምርኻብ፥ ብኣሉ ኣቢሉ ዝምድናታት ኣብ ምዕባይ፥ ምስ ዋሕዝን ድልየትን ተጓዓዝቲ ከኣ ኣብ ዕቤት ቁጠባ ኣገዳሲ እጃም ዘበርክት ምኳኑ ኣረዲኣ።

"በረራ መንገዲ ኣየር ኤርትራ ናብ ኣዲስ ኣበባ፥ መቐጸልታ ናይቲ ኣብ ናይ ቴሌፎንን መራኸቢታትን ዝተገብረ ለውጢ እዩ" ዝበለት ሚኒስተር ቱሪዝም ወ/ሮ ኣስካሉ መንቀርዮስ፥ ን20 ዓመታት ዝቐጸለ ናይ ግጭትን ጽልኢን ታሪኽ ኣብ ዝተዓጸወሉን ሓድሽ ናይ ሰላም ምዕራፍ ኣብ ዝተጀመረሉን ይፍጸም ብምህላዉ፥ ናይ ብሉጽ ታሪኻዊ ፍጻመ እዩ ድሕሪ ምባል፡ ኣብ ምምዕባል ቱሪዝም ናቱ ግደ ክህልዎ ምኳኑ ኣገንዚባ።

ሰማያት ኤርትራ ሰንጢቑ ንሰማያት ኢትዮጵያ ጋሲሁ ኣብ ዝተዓዘሉ ዝበረ ህሞት፡ ዋና ኣካያዲ ስራሕ ክፍሊ ኢሚግረሽን ኣቶ ሃብተሚካኤል ጺጋይ፥ "እዚ ሰላም'ዚ ብዘበተረኽበ ኣይመጸን፣ ዋጋ ተኸፊልዎ እዩ። እቲ ዋጋ ኸኣ፡ ክልቲኡ ህዝብታት ዝኸፈሎ ዋጋ እዩ። ነቢሪ ክኸውን ድማ ክንሰርሓሉ ይግባእ" ኢሉ። "ናይ ፈለማ ተጓዓዚይ መንገዲ ኣየር ኤርትራ ናብ ኣዲስ ኣበባ ብምኳነይ፥ ፍሉይ ባህታ ፈጢሩለይ ኣሎ" ድማ ወሲኹ።

"ኣብ ክልቲኣን ሃገራት ዝርከቡ ሲቪል ኣቭየሽናት፡ ኣብ ዕቤት በረራ መንገዲ ኣየር ክልቲኣን ሃገራት እጃሞም ከምዘበርክቱ ፍጹም ጥርጥር የብለይን። ተራፋ ዘሎ ተገዳሂ ምስራሕን ኑቲ ተጀሚሩ ዘሎ ምትሕብባር ምድንፋዕን እዩ" ዝበለ ድማ፡ ሓላፊ ሲቪል ኣቭየሽን ኤርትራ ኣቶ ጳውሎስ ካሕሳይ እዩ። ርእይቶኡ ብምቕጻል፡ "ክልቲኣን መንገዲ ኣየራት ካብን ናብን ክመላለሳ ብምብቅዐን፡ ጽምኢ ሰላም ዝነበሮ ህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ጽምኡ ኣርውዩ" ብምባል ገሊጹ።

"ባንዴራ ኤርትራ፥ ኣብ መሬት ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ሰማያት እውን ተንበልብል ኣላ። እዚ ድማ ኣዝዩ ዘሐጉስ'ዩ" ዝበለ ከኣ ሰራሕተኛ መንገዲ ኣየር ኤርትራ ኣቶ ፍቓዱ ሰለሙን'ዩ። "ናብ ኣዲስ ኣበባ ዘይኮነስ ኢኳተር ዘቋርጽ ዘለኹ ኮይኑ ይስምዓኒ ኣሎ" ብምባል እውን ንሓጎሱ የራጉድ።

ኤርትራን ኢትዮጵያን ኣብ መንጎአን ተቛሪጹ ዝጸንሐ ናይ መጓዓዝያን ቴለኮሙኒከሽንን ርክብ ምጅማሩ፥ ሓደ ካብቲ ሓሙሽተ ዓንድታት ዘጠቓለለ ሓባራዊ ኣዋጅ ሰላምን ምሕዝነትን'ዩ። እዚ ኸኣ ንቅጽበታዊ ትግባረ ናይቲ ሓባራዊ ኣዋጅ ዘርኢ እዩ።

ሩፍታ

ፍቑራት ኣሕዋት . . .

ጸጋብርሃን ጉይትኦም

ኣብ'ታ ከተማ ዝወዓለ ውዑይ ኣየር፡ ጸሓይ ዕርብ ምስ በለት፡ ብዝሑል ንፋስ ክትካእ ግዜ ኣይወሰደሉን። ነበርቲ'ታ ከተማ ድማ ነቲ ፍሽ ፍሽ ዝብል ዝነበረ ዝሑል ኩነታት ኣየር ንምስትምቓር፡ ነቲ ጸምዩ ዝወዓለ ጉደናታት እታ ከተማ ምልእ ኩብልዎ ሓደ ኩሉ። ኣነ'ውን ሰዓት ቁጸራይ ስለ ዝኣኸለ ካብ ዝወዓለ ጸቕጢ ፍኹስ ኢሉኒ ጽባቐ እታ ከተማ እናስተማቐርኩ ኣብ'ታ ዝተሓበርኩዋ ቤት በጺሕኩ።

ናጽነት፡ እቲ ንጋሻ ዝግባእ ምቕሉል ኣቀባብላ ተቐቢላ፡ "ኣድኪ.መካዶ?" ብምባል ናውቲ ቡን ኣብ ምቅርራብ ተጸምደት።

"ጸገም ዘለዎ ኣይኮነን፡ ደሓር ከኣ ክንተሓጋገዝ ግቡእና'ዩ" በልኩዋ ካብ ስክፍታ ክወጽኣ።

"ንሱስ ሓቅ'ኺ" በለት ኣብ ዝባና ዝነበረ ህጻን ድቃስ ስለዝወሰዶ ኣብ ዓራት እናኣደቀሰት።

"ኣብ ዓለም ሱብ ኩይኑ ዘይጸገም የለን። ስለዚ፡ ህይወት ተደጋጊፍካ'ያ ትሕለፍ፡ ጎደሎ ዘይብሉን ጸገም ዘየጋጥሞን ሰብ የለን" በልኩዋ ኣዒንተይ ኣብ ኩላ'ታ ክፍሊ እናኾለልኩ።

ከሽ-ከሽ ዘበሎ ቡን ናባይ እናቐረበት፡ "እዚ ትብሎ ዘለኻ ፈላጢኡ እዩ ዝፈልጦ። ምስ ጠዓመና ሸግር ዝቐርበና ኩይኑ'ኳ ዘይሰምዓና፡" ብምባል ኣብ ሓሳብ ጥሒላ ዘረባ ኣቋረጸት።

ነቲ ኣብ ቅድመይ ዘቐረበትለይ ጥዑም ሽታ ሃገግታ ቡን እናስተማቐርኩ፡ "ኩብረት ይሃበለይ፡" ብምባል ኣብቲ ዝገሸቶ ሓሳብ ንኽመልሳ፡ "ናብራ'ኽ ከመይ ኣሎ? ዓዲ ሃሩርከ ደሓን ድዩ?" በልኩዋ።

"ከምዚ ትርእዮ፡ እዚ ዓዲ ዓዲ እንጀራ እዩ። ፍቕሪ'ውን ኣብዚ እዩ ሰፈራ። እንታይ'ሞ ክዓብስ" ብምባል ሕጂ'ውን ኣብ ትዝታ ጠሓለት።

ኣብቲ ቤት ዝነበረ ኣቑሑት ርኢኻ መጎብርኦ ኣብ ደሓን ዝኾነ ደረጃ ከምዘሎ ንኽትግምግም ኣይትጽግምን። "እንጀራ ከምጽእ እንድዩ እዚ ሰብ ላዕልን ታሕትን ዝብል ዘሎ። እንጀራ እንተተረኺቡ ደኣ ካልእ ኩሉ ደይ ኣብ ኢድና'ዩ ዘሎ። እንጀራ'ዩ ከተምጽኦ ጸገም'ምበር፡" በልኩዋ ናብቲ ቀንዲ ጉዳይ ንምእታው።

ህውኽ ኢላ፡ "ኣይምሰልካ፡" በለትኒ ብሓጺር ቃል።

"ከመይ?" በልኩዋ ዝተኸፍተ መንገዲ ንምግፋሕ።

ኢዳ ንላዕሊ እናመልከተት፡ "ምስዚ ኣብ ሰእሊ እትርእዮ ዘለኻ ሱብ ፍቑራት ኢና ኔርና። ፍቕሪ ተብልሉ'ኻ ከመይ ዓይነት ፍቕሪ መሰለካ፡" መግለጺ ቃላት ዝሓጸራ ክመስል ስቕ በለት።

"ንድሕሪትዶ ክመልሰኪ፡ ኣጀማምራ ፍቕርኹም ከመይ ነይሩ?"

ቁሰላ ግዲ ጉዲኢያ ኩይኑ ንብዓት ሰዒሩዋ ፊቕ በለት።

. . .

ናጽነት፡ ኣብ ከተማ ተሰነይ ድሕሪ ሳልሰቲ ናጽነት መላእ ኤርትራ'ያ ተወሊዳ። ካብ 1ይ ክሳብ 11 ክፍሊ ኣብ ዝተፈላለያ ኣብያተ ምህርቲ'ታ ከተማ ድሕሪ ምምሃር ግቡእ ሃገራዊ ኣገልግሎትን ናይ 12 ክፍሊ ትምህርታ ንምዝዛምን ንሳዋ ወሪዳ። ድሕሪ እዚ ናይ ሰርቲፊከይት ነጥቢ ስለዘረኸበት፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ መሰልጠኒ መማህራን ኣስመራ ንሓደ ዓመት ስልጠና ወሰደት። ኣብ ከተማ ተሰነይ ድማ ከም መምህር ኩይና ክትሰርሕ ተመደበት።

. . .

"ካብ ሳዋ ድሕሪ ምምላሰይ እተን ዝነበራኒ ናይ ዕረፍተይ ግዜ ኣብቲ ማማ ትሰርሓሉ እንዳ ሻሂ'የ ንዓኣ ክሕግዝ ኣሕሊፈየን። ኣብዚ ግዜ'ዚ ድማ ሓደ ብስራሕ ኣብዛ ከተማ ዝተመደበ ዳኒኤል ስሙ መንእሰይ ብዙሕ ግዜ ክዕልልን ክቐርበንን ይብህግ ነበረ። ኣነ ኣብቲ ግዜ'ቲ ርእሰይ ብዙሕ ንኽምኡታት ድሉው ስለዘይነበረ፡ ዓሰርተ ግዜ ሻሂ ክስትየኒ ኢሉ ንዝቐርበለይ ዝነበረ ጠለብ ይቕበሎ ኣይነበርኩን። ሽዑኡ ግዜ ዕረፍተይ ስለዝተወድአ ንሳዋ ተመለስኩ።"

"ብድሕሪኡ'ኸ ናበይ ኣቢልኪ?"

"ናይ ሰርቲፊከይት ነጥቢ ስለዘምጻእኩ ካብ ሳዋ ናብ ኣስመራ'የ ኣቢለ። ኣስመራ ምስ ኣተኹ፡ ንማማ ደብዳበ ሰደድኩላ። ማማ እታ ደብዳበ ኣብ ስራሕ ከላ ኣብ ኢዳ ምስ በጽሐት፡ መግለጺ ሓጐሳ እልልታ ደርጒሓቶ። እቶም ኣብ እንዳ ሻሂ ዝነበሩ ዓማዊላ 'ትብለጽ እንታይ ጥዑም ብስራት ደኣ ሰሚዕኪ ኢኺ?' ብምባል ምስ ተወከሱዋ ናይ ሓጐስ ኣፍ ልባ እናጡበጠበት 'ጓለይ ነጥቢ ኣምጺኣ ቲ.ቲ.ኣይ ኣትያትለይ፡' ብምባል ሓጐሳ ኣካፊሊቶም። እቲ ዝገርመካ ኣብ'ታ ግዜ እቲኣ እቲ ኣመና ዝግደሰለይ ዝነበረ ዳኒኤል ምስኦም ሰባት ነይሩ።"

"ቀጽሊ" በልኩዋ ይከታተላ ከምዘለኹ ንምሕባር።

"ኣስመራ እትው ምስ በልኩ፡ ኣብ ክልተ ቕነይ ሓንቲ መማህርተይ መጺኣ ኣብ ደገ ጋሻ ይጽበየኪ ኣሎ በለትኒ። ኣብ ኣስመራ ዝፈልጦ ሰብ የብለይን፡ መን ደኣ ኩይኑ? ነዛ ከተማ'ውን እንተኾነ ንመጀመርታ ግዜይ እየ ዝረግጻ ዘለኹ፡ ኢለ ተሃንጥየን ፈሪሐን ኣብቲ ማዕጾ ኩይነ ንደገ ገጸይ ቅልቅል በልኩ፡ ቡቲ ዝረኣኽዎ ግን ክኣምን ኣይከኣልኩን። ብሰንባደ ብኽልተ ኢደይ ኣፈይ ዓቢሰ ስቕ በልኩ።

"ዳኒኤል፡ ፍርሐይ ግዲ ኣንቢቡ፡ "ናጹ ኣጆኺ ኣይትሰንብዲ ሓውኺ'የ ክበጽሓኪ ይግበኣኒ እዩ" ብምባል ናባይ ገጹ ሰጒሙ።

"መንከ ነጊሩካ ኣብዚ ከምዘለኹ?" ኢለ ስክፍታይ ብዘይሕብእብእ ገለጽኩሉ።

"ዝፈተወት ልቢ ሓባሪ ኣይትደልን እያ።" ብምባል ኢዱ ንሰላምታ ዘርግሓለይ። ብደውና ድማ ቀሩብ ኣዕለልና። 'በል ክኸይድ' ኢለ ተፋነኽዎ። ምምጽኡ ግን ፈጺሙ ቅሳነት ዝበሃል ኣይሃበንን።

"እሂ ስለምንታይ?"

"ዘይተጸበኽዎ ግዲ ኩይነ ኣይተዋሕጠለይን።"

"ትምህርቲ'ኸ ከመይ ተቐቢልክዮ?"

"ትምህርቲ ጸገም ኣይነበሮን፡ ብቐደመይ'ውን ኣብ ትምህርቲ ምሉእ ተገዳስነት እዩ ነይሩኒ። ማማ ኣብዛ ትሰርሓላ እንዳ ሻሂ ሓንቲ መዓልቲ ክሕግዛ ከይወሰደትኒ'ያ

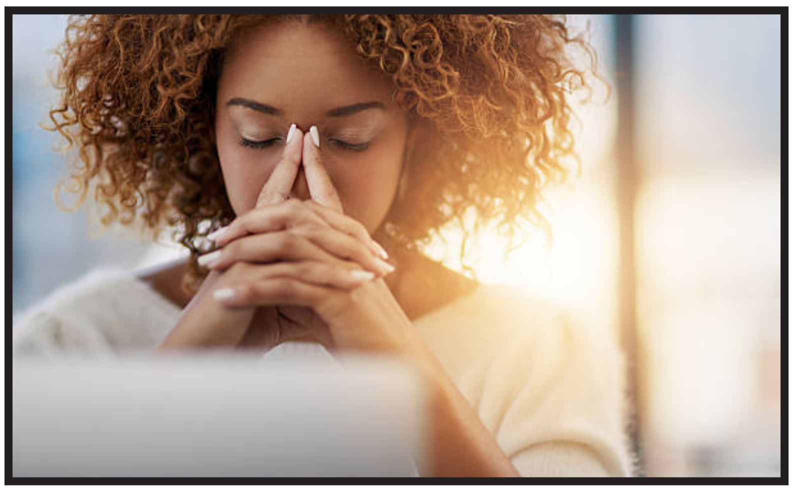

'ትምህርትኺ ጥራይ ግበሪ እዛ ጓለይ' እናበለት ክንዲ ኣቦን ኣደን ኩይና ብሕንቃቐ ኣዕቢያትኒ። ኣነ ድማ ኢደ ማማ ክኸሕስ ዓቢ ህንጡይነት ስለዝነበረኒ ንዝረኸብክዎ ዕድል ክጥቀመሉ'የ ዝቃለስ ነይረ፡" በለትኒ ርእሳ ኣድኒና።

"ባጥሽ?" በልኩዋ እናተሰከፍኩ፡ ኩነታቱ ምፍላጡይ ይሕግዘኒ ይኸውን'ዩ ኢለ ስለዝሓሰብኩ ።

"ባባ የብለይን፡ ኣይፈልጦን'የ እውን ነይረ፡ እንተዘይፈልጦ ነይረ'ውን ምሓሸኒ፡" ኢላ ፊቕ በለት።

"ንሸግርና ክንገጥሞ'ምበር፡ ክንሃድመሉን ክንጠኽየሉን ኣይግባእን። ምኽንያቱ፡ እንትርፎ ሕማም ፍታሕ ስለዘየምጽእ። እቲ ዝበለጸ ነገር፡ ጠንቅን መበገስን ናይቲ ጉዳይ ኣለሊና ንምእላዩን ፊት ንፊት ንምግጣሙን ድሉዋት ምስ እንኸውን ጥራይ ኢና ንሸግርና ክንሰዕሮን ክንብድሆን ንኽእል፡" በልክዋ ሞራላ ንምብራኽ።

"እዚ ናተይሲ ዝፍታሕ ሸግር ኣይኮነን፡ ብዘይ ኣበሳይ'የ ተቐጺዐ፡ ዋይ ኣነ ርግምቲ!" ፊቕ በለት ነታ ኣብ ኢዳ ዝነበረት መሸረፈት ከኣ ደርብያ ገደፈታ። "ፈጣሪ እንታይ ከምዝበደልክዎ እንድዒ፡ ንመዋእል ዘይሕከኽ ቁስሊ'ዩ ሂቡኒ፡" በለት ሕንቕንቓ መሊሱ እናዛየደ።

"ፈጣሪ ጸገምና ይሰከመልና'ምበር፡ ጸገም ኣይህበናን እዩ። ደሓር ከኣ ደቂ-ሰብ ጸገም መፋጥርትና'ዩ። ካብ ጸገም ክንወጽእ ኣብ እነርእዮ ትብዓት ድማ'ዩ ጣዕሚ ህይወት ነስተማቕር።"

"ዛንታይ መሪር'ዩ ንኹተዘንትወሉ'ውን የሕፍር'ዩ በጃኻ!"

. . .

"ኣብ ሰለስተ ቕነይ 'ጓል ተሰነይ ጓል ተሰነይ ፖስታ መጺኣትኪ' እናበለት ናብ መደቀሲ ክፍልና ኣተወት ሓንቲ ካብተን መማህርተይ። ኣብ ዓራት ኩይነ ኣጽንዕ ስለዝነበርኩ ስንብድ ኢለ ብድድ በልኩ። ብታህዋኽ ተቐቢለ ርኢየ እንተበልኩዋ ብዘይካ ናባይ ምኻና ዝሕብር ስም ሰዓዲ ኣይነበራን። ነታ ዘምጸትለይ ጓል 'መን'ዩ ሂቡኪ' ምስ በልኩዋ፣

"ኣብቲ ግርማይ ሆቴል ሻሂ ክንስቲ ምስ ከድና'ዩ ሓደ ወዲ ተማልኣለይ ኢሉና፣' ብምባል መለሰትለይ። ብቐልጢፍ ናብ ዓራተይ ደይበ ስም ሰዓዲ ክርኢ ኣዒንተይ ላዕሊን ታሕትን ኣበልኩወን። ናይቲ ዝጠርጠርክዎ ዳኒኤል ድማ ኩይና ጸንሐት። ምሉእ ትሕዝቶ ናይቲ ደብዳበ ፍቕራዊ መግለጺ'ዩ ነይሩ። ኣብ ታሕቲ ከኣ ንዓይ ክርኢ ኢሉ ዕረፍቲ ሓቲቱ ከም ዝመጽአ ኣብ ዝጠዓመኒ በዛ ዝጻሓፈለይ ቁጽሪ ሞባይል ደዊለ ሻሂ ክንስትን ዝብል መልእኽቲ ነይሩዋ።"

"እሞ ንስኺ እንታይ ግብረ መልሲ ኣርኢኺ?"

ቅልጥፍ ኢላ ኣይመለሰትን፡ "ስቕ ኢለ፡ ኣይደወልኩሉን። ኣስመራ ስለዘይፈልጣ'ውን ብዘይካ ኣብ'ታ ካንሸሎ ደገ ዘውጻእ ኩይኑ ይሰምዓኒ ኣይነበረን።"

"ኣብቲ ቤት ትምህርቲ መሓዙት ኣይገበርክን ዲኺ?"

"ብባህረይ ብዙሕ ሕውስቲ ኣይኮንኩን፡ማለትከምቲዘዕለልኩኻ ዝበዝሐ ግዜ በይነይ ተዓጽየ የሕልፎ ስለዝነበርኩ መሓዙት ከይገበርኩ'የ ዓብየ። ከም ሰብ ናብ መማህርተይን ጎረቤትተይን ይቐርብ'የ፡ ጥብቕ ኢለ ክመሓዞ ዝኽእል ግን ኣይኮንኩን። ብዙሕ ዕላል ዝፈቱ ኣይኮንኩን። በይነይ እንተኾይነ፡ ዝያዳ ምስ ሰብ ኣብ ዝህልወሉ እዋን ይብርሃኒ።"

"ብድሕሪ'ዚ ምስ ዳኒኤል ርክብኩም ከመይ ቀጸሉ?"

"ዳኒኤል ብኣይ ፍጹም ኣይቀሰነን ብተግባረይ'ውን ኣይሓረቐን። ናብ ቤት ትምህርትኺ እናመጻእኩ ዝርብሸኪ ዘለኹ ስለዝፍቀርኩ'ምበር፡ ብኻልእ ኣይትረድእዮ፡ ክርብሸኪ ኢለ ኣይኮንኩን' ብምባል ገለጸለይ። ከምዚ እናበለ እታ ናይ ወርሒ ዕረፍቱ ክሳብ ትውዳእ ምምልላስን ፍቕሩ ካብ ምግላጽን ኣይተቐጠበን።"

"ናትኪ መልሲ'ኸ እንታይ ነይሩ?"

"እዚ ትብለኒ ዘለኻ ቋንቋ ፍቕሪ ዝርድኣኒ ኣይኮነን። ኣነ ክበጽሖ ዝደሊ ዕላማ ኣለኒ ። ቅድም ንዕኡ ክፍጽም ኣለኒ' ብምባል ሓንትን ነቓጽን መልሲ'የ ዝምልሰሉ ነይረ። ኣይጸንሐን ዕረፍቱ ወዲኡ ንተሰነይ ተመልሰ።"

. . .

ኣብ'ታ ዓመት ናይ ቀዳመይ ሰሚስተር ትምህርትና ስለዝወዳእና ንወርሒ ዕረፍቲ ተወሃብና። ብቐጥታ ድማ ናብ ከተማ ተሰነይ ኣምራሕኩ።

"ሽዑ'ኸ ምስ ዳኒኤልከ ተራኺብኩምዶ?"

"እወ! ተራኺብና ግና ዝገደደ እየ ጸሊአዮ።"

"ብምንታይ ደኣ ጸሊእክዮ፡ እንታይ ሕማቕ ባህርያት ርኢኽሉ ዲኺ?"

"ሕማቕ ባህርያት'ኳ ኣይረኣኹሉን። ግና ማማ 'ኣውዳት ዝእመኑ ፍጡራት ኣይኮኑን' እናበለት ወትሩ ከተማርር ስለዝሰምዓ፡ እዚ ጽልኢ'ዚ ኣብ ውሽጠይ ክዓቢ ክኢሉ።"

"ካብ ምንታይ ተበጊሳ'ያ ማማኺ ከምኡ ትብል ነይራ?"

ርእሳ ኣድኒና ኣቢላ ንኻልኢታት ኣስቀጠት፡ "ማማ ብህጻና ወለዳ ብሞት ስለዝተፈልይዋ ኣብ እናዳ-ሱብ እናሰርሐት'ያ ዓብያ። ክንድ-ሱብ ምስ ኣኸለት ድማ ነተን ዝነበርኣ ገዝኡብ ኣጠራቒማ ንእሽቶይ ባዕላ ትውንና እንዳ ሻሂ ተኻረየት። ኣብዚ ግዜ'ዚ ድማ'ያ ምስ ሓደ ኣማን ዝተባህለ ኣውቲስታ ጽቡቕ ርክብ ዝመስረተት። ኣማን ኣብ ኣስመራ'ዩ ዝነብር። ኣብ ክልተ ሰሙን ሓንሳብ ድማ ናይ ጽዕነት መኪና ሒዙ ንተሰነይ ይወርድ ነበረ። ርክቦም ድማ፡ ካብ ዕለት ናብ ዕለት እናደልደለ መጽአ። ማማ ድማ ካብ ኣማን ጥንሲ ሓዘት። ኣብቲ ግዜ'ቲ ባና ናጽነት እናተቓረበ ዝመጸሉ ዝነበረ እዋን'ዩ። ኣማን ንተሰነይ ከይመጽአ ነዊሕ ስለ ዝገበረ፡ ማማ 'ገለ ፈንጂ ረኺቡዎ ከይከውን ክትብል' ብሓሳብ'ን ጭንቀትን ዘይምሱል መሰለት። ኣብ ከምዚ ኩነታት ከላ፡ ማማ ንዓይ ተበኩረት። ጥምቀተይ ቀሩብ መዓልታት ምስ ተረፎ ድማ ኣማን ከም ሃንደበት በረቐ። ማማ እቲ ኩሉ ክከፍኦ ትሓስቦ ዝነበረት ሓሳባት ንእለት ካብ ኣእምሮኣ ኣውጺእ ኣቢላ ብእልልታ ተቐበለቶ። ሓቐፋን ሰዒማን'ውን ምጽጋብ ሰኣነቶ። ኣነ ድማ ኣብ ቅድሚ ክልተኦም ወለደይ ተጠመቕኩ።"

"ድሕሪ'ዚ'ኸ ርክብ ማማኺን ኣማንን ከመይ ቀጸለ?"

ይቕጽል…

ጆሜ/ ደጀን ተኽለ

ባህልን ስነ-ጥበብን

ኣብርሃም ዘርኣ

እቲ ሓላፍነት ናይ ዳይረክተር እዩ

ሻሮን ኣብርሃም ብ12 ነሓሰ ዳይረክተራትና ዶ ደረፍትና ክትብል፣ ብዙሕ ክሊፓት ደርፊታትና ጽሒፉ ክንዛረብ እውን ዓዲሙ። ስለ'ዚ ኣነ እውን ሓሳበይ ወስ ከብል። ግና ብድብድቡ ወይ ብሓፈሻ እንተተላዒሉ ርእይቶኻ እውን ከምኡ እዩ። ስለ'ዚ ኣነ እውን ኣሓፍሽ ኣብለ'የ ክገልጽ። ዛዕባና ኣብ'ቶም ጉድለት ዝረአየም እዩ። ብመሰረቱ፣ ኣብ ኩናን ግዳማዊ መልክዕ እምበር ካልእ ጣቁ ውሽጢ የልቦን ክንብል ኣይንኽእልን ኢና። ሰብ ንውሽጡ ይመስል። እቲ ብኩናን ምዕባለ ኣሎ ኢሉ ዝኣምን ኣብኡ የተኩር። ስነ-ጥበብ ግና ኣብ መልእኽቲ እዩ ዝግደስ። ስለ'ዚ እንታይ መልእኽቲ ኣመሓላሊፍካ እዩ። መልእኽቲኻ ኣወንታዊዶ ኣሉታዊ። ሓደ ስነ-ጥበባዊ ድማ ንባህሉ ወይ ነቲ ሐዙዎ ዘሎ ዛዕባ ከንጸባርቕ ኣለዎ። ንሕብረተ-ሰቡ ዘየገልግል ወይ ዘይገልጽ ስራሓት ስነ-ጥበብ ነቲ ሕብረተ-ሰብ ኣይውክልን። ስነ-ጥበባዊ ይትረፍ ሕማቕ እንዳማቱ ከስርጽ፣ ክፉእ ናቱ እውን ከውጽእ ኣየምሕረሉን። ዋላ እቲ ካልእ ባህ ይበለካ ብስነ-ምግባር ሕብረተ-ሰብ ቅዱድ ኢኻ። ጥሕሰት ኣወንታዊ ባህሊ ኣይፍቀድን። ክትገብሮ ደሊኻ ኣብ ካልእ እዋን ግበሮ።

ስለምንታይ ደኣ ኣብ ኣኩዳድናና ንዓይኒ ጥራይ ግምት ሂብና እንሰርሕ እንተ ኢልና ተጋጊና። እቲ ሻሮን ዝተዛረበትሉ ጠገለ ኣልቦ ኣኩዳድና፣ ከም'ቲ ዝበሉቶ ንኣታዊ መስሓቢ ጥራይ እዩ ኣይብልን። ከም'ቲ ኣቐዲመ ዝበልኩዎ፡ ብኣኩዳድናኻ ምዕቡል ክትመስል ምድላይ'ውን ኣሎ፣ ዘይምብሶልን ምስ ዝፈለ ንፋስ ምብቋጽን፣ ኣዚ ዝመስል ሓደ ሓቀኛ ኣብኡት ክገልጽ። ሓደ ውልዶ ደምጻዊ ናይ ስውኣት ደርፊ ደሪፉ፣ ብክሊፕ ክትሰርሕ፣ ናይ ጀማይካ ዝመስል ዓቢ መስቀል ብሩር ኣብ ክሳዱ ኣንጠልጢሉ፣ ምስ ገፍሊው ዝበለ ኩናን ቁብዕ ንድሕሪቱ ጠውዩ ክስኣል ደለየ። እዚ እንታይ ንበል። ዳይረክተርን ዳይረክተር ስእሊን ካልእ ምዕርግ ዝበለ ኩናን እምበር በቲ ዝበሮ ክስኣል ከምዝይክእል ምስ ተነገሮ፡ ኣይተሓገሰን። ግና ናይ ምሕዝስን ዘይምሕዝስን ናቱ ኣይኩነን። ስራሕ እዩ። ኣገዳሲ ከኣ ኣለዎ። ምስ ግዜ ጸኒሑ ድማ ከሐጉሶ እዩ። ኣብ መውዳእታ ልክዕ ኩኑ።

ተወሳኺ ንክሊፕ ኣልካ ድርስትን ልምምድን ከም ዘድሊ ዘይምግዛብ ኣሎ። ነቲ ብሰንኪ ምልምማድካን መጸናዕትን ዝገደለካ ክትምልእ ምስኣንካ ንተዓዚቢ ብዚ ጠገለ ዘይብሉ ኣኩዳድና ገደርካ ከተተዓሻሽዎ ኣይጸቡቐን። እሞ ደረፍትናዶ ዳይረክተራትና? መልሰይ ኣየጸረርኩን ዘለኹ። ከም ዝመስለኒ ግና ኣብ'ቲ ስራሕ ዝተሳተፈ ኩሉ ኣካል ናይ'ቲ ስራሕ እዩ። ስለ'ዚ እቲ ወቐሳ ንኹሉ ተሳታፊ እቲ ስራሕ እኳ እንተኾነ፣ እቲ ሓላፍነት ንዳይረክተር እዩ። ዳይረክተር ማለት መራሒ ናይ'ቲ ስራሕ ማለት እዩ። መራሒ ከኣ ዝሓሸ ተባሂሉ እዩ ዝምረጽ። ንሒያሎ ነገራት ድማ ከመዓራርን ከየናዝበን ይግባእ። ሓደ ካብ'ቲ ከናዝቦ ዘለዎ ንእታዊ እታ ትዕየ ዘላ ስራሕ እዩ። እንተኾነ ብዋጋ ባህልን ስነ-ምግባርን ሕብረተ-ሰብ ክኾውን የብሉን። ዳይረክተር እንተደኣ ናብ ቃልዕ ዝኸደ ኣኩዳድና ዝተኸደና መርጹ'ሞ ሰኣሊ እውን እንተደኣ ነቲ ዘኽፈአ ኣቕሪቡ ዝስእሎ ሃልዩ፣ ዳይረክተር ስእሊ ኣካል እቲ ጸይቂ ንብሎ ዘሎናዶ ኣይኩነን እዩ። ኣርታዒኸ እንታይ ክኣሊን ከእቱን ኣለዎ ዶ ይጠፍኦ እዩ።

ብካልእ ሸነኽ ድማ፣ ኣኩዳድና ኣመና ዘኽፈአ ክኾብ ዘይኩነ ኣብ ገለ ሸነኹ ጸባቐ እዩ ዝብሉ ኣለዉ - ሓቂ እዩ። ግና ከምዚ'ውን እንተኾኑ ኣብ'ቲ ዝረአ ስእሊ ጥማዕ ደኣምበር ዓብላሊ ክኸውን ኣይግባእን ይብል። ከፊላውን ዘይጠዘሐን እንተኾኑይኑ ዋላ ነታ ደርፊ ጸቡቕ ሰላጢኦት ክህልዎ ይኽእል። እቲ ቀንዲ ግና ንክሊፕ ኣልካ እኹል ምድላው ምግባር እዩ፣ ኣብ ሳዕሰዒት እንተረኣኻስ ሰኣን ሳዕሰዒት ምኽኣል ብፍላይ ኣብ ደቀንስትዮ ድምጻውያን ኣእዳወን ዘጸግመኣን እንደየን ዝመስላ። ኣብ ከንዲ ምስ መንከብ ተሳኢኖን ሰቐጥቀጥ ዝበላ ምስ ኣዒንቲ ኩይነን ናብ ፈኸሰኩሰ ዝመስል ኣጠማምታን ምንቅስቓስን ኣብ ሒያሎ ክሊፕ ርእየ ኣለኹ።

ኣብ መደምደምታይ ዝኾነ ስራሕ ክተሰርሕ እንከለኻ ዕላማኻ ክትሕንጽጽ ኣሎካ። ንምንታይ ስለምንታይ ኢልካ ሕቶታት ተቐምጠሉ ኣወንታዊ መልሲ ድማ ተዳልወሉ። ዝወሃቦ መልሰ ዕንጋለ ቡበዕድመኡ ምምጣይ'ውን ጸቡቕ። እቲ ንዓኻ ዝመስል ኣብ ክንዲ በቲ ክኸውን ዝበሮ፡ በቲ ንዓኻ ዝመስል ርእይቶ እዩ ዝህቦካ ስለ'ዚ ከየሰከረካ። ዳይረክተር ድምጻዊ ሓርዩዎ ኢልካ ትም ኢልካ ምስራሕ ኣይግድን። ዕድመ፣ ትምህርቲ፣ ደረጃ ንቕሓት፣ ድምጻዊ እውን ከተናዝብ ኣሎካ። ብኮሊኛት እዚ ዓውዲ ገይርና ናብ'ዚ ንሓኩር እንተንኸውን ከም'ዚ ኣይምጋጠመጠን። ምኽንያቱ ኣብኡ እንታይ ይግበርን ኣይግበርን ተማሂርናዮ ስለ እንመጽእ። ውርዙይነት ሰሓና ስለ እንመጽእ። ዋላ ንንኣስ ትምህርቲ ስለዝመዓራርዩና ካብ ጌጋ ምድሓንና። ትምህርቲ ኣብ ዝተፈላለየ ደረጃ ዕድመን ተመኩሮን ዝለዉ ስነ-ጥበባውያን ብፍልጠት፣ ብቕዓት፣ ስነ-ምግባርን ከመዓራሪ ዘኽእል ንስነ-ምግባር እቲ ሞያ ዘበርኽ ስለዝኾኑ። ካልእ ድማ ነቲ ከም ድልየትካ ዘሎ ኣቀራርባ፣ ስርዓት ዘትሕዝ ብኩሉ ሸነኽ ገምጊሙ ካልእ እንተተረፈ ንጸባቐኡ ኣፍልጦ፣ ንትድሊቱን ደፍረቱን ተግባጽ ዝሁብ ኣካል እንተመጺኡ፣ እቲ ዘኽፈአ ዝበሃል ካብ'ቲ ውድድር ምስ ተጓሕፈ፣ ምተረፈ ወይ ምተዓረየ።

ጴጥሮስ ተፈሪ
ገ/ሓ/ክ/ሰራዊት 11
ሓዋጹ

መዓስ ኢኻ እትጽሕፍ?

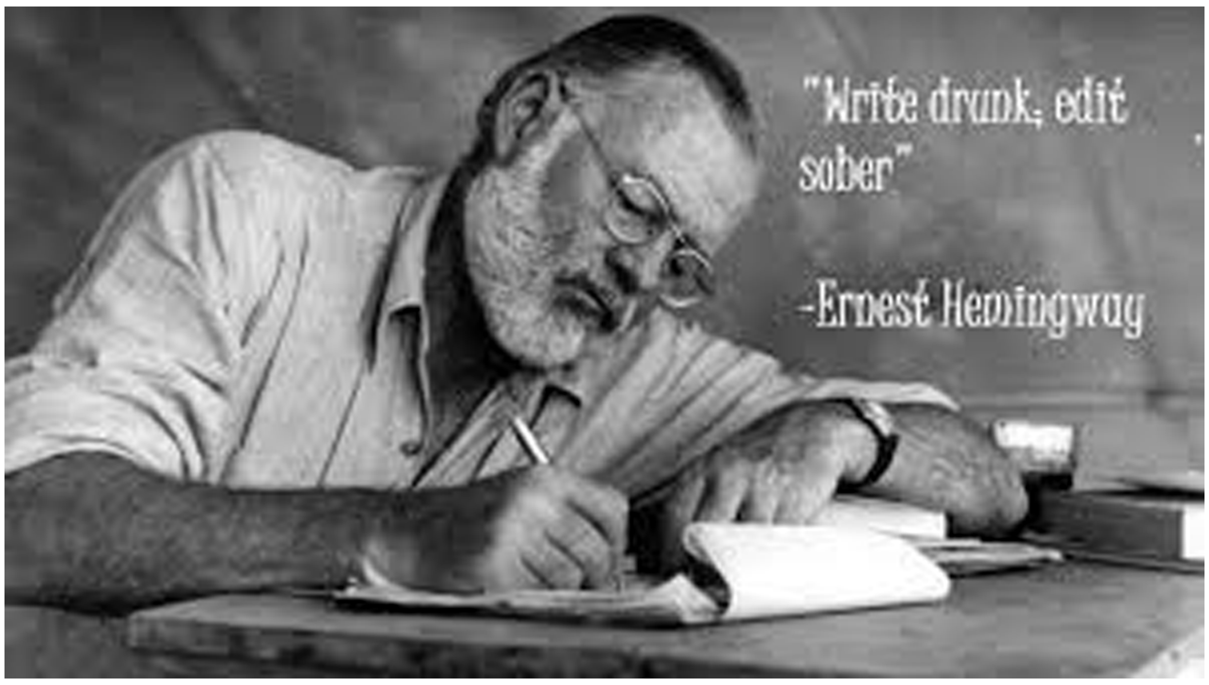

ብዙሓ ኢኹም ዝወከልኩም ጠቢያት ብልክዕ ተንጸባሪቕምዶ? ባህሎም ስምዒቶም፡ ኣተሓሳስባኦም፡ ደረጃ መነባብሮኦም ትምህርቶም፡ እምነቶምከ ወኪልኩምዶ ዝብል ጥበብ ርእሲ ባዕሉ ክውከሶካ ይኽእል? ስለ'ዚ ዝኾነ ዓይነት ስነ-ጽሑፍ ኣብ እንጽሕፈሉ እዋን ነቲ ኣብ ሓንጎልካ ዝኸጻጸጽካ ነገር መዓስ ኢኻ እትጽሕፎ? ማለት መዓስ፡ ኣብ ከመይ ኩነት-ኣእምሮ፡ ብኸመይ ዝበሉ ሕቶታት ውሽጢ ክትምልሶም ግድነት'ዩ። ገለ ሰባት ኣነ ምስ ተበረኺ እየ ዝጽሕፍ ይብሉኻ፡ ኣብ ገለ ድማ፡ ሓሳባተይ እናንየሃው ምስ ዝበጽበጹኒ ወይ ድማ ኣብ ሙድ ምስ ዝሀሉ ዝብል መልሲ ትረክብ። ናይ ዝተፈላለዩ ጸሓፍቲ ዝተፈላለየ ግብረ መልሲ ትረክብ። ገሊኦም ብዙሓ ዝጽሕፍዎ ኣርእስቲ ብዝዋገደስ ኣብ ዝተፈላለየ ቦታን ግዜን ኩይንካ ናይ ምጽሓፍ ልምዲ ዘለዎም እዮም። ብሓፈሻ ብዙሓት ፍሉጣት ዓበይቲ ደረስቲ ዓለምና እንተኾነውን ከምኡ እዮም። ሪቡሽ ነገራት ሓሳቡቶም ኣብ ዝማእመኦም ቦታ ኮይኖም፡ ንዝዘወጹም ስምዒት ከም ጉስያ መሻላ ንኽሓናጥጡ ዝኸሕኩሖም ይወል'ዩ። ንሓሳብትካ ክትሰምዖም ኣለካ እንተዘይኮይኑ ዘይከደቅሱኻ ይኽእሉ'ዮም። ወዲ ስምዒት ስነ-ጽሑፍካ ይመጽካ እምበር ኣይትኸዶን። ኣብ ዝመጸልካ ድማ እንተለ ቀንዴልን ፈትሊ ሽምዓን ወለዕካ ንሰኻን ብርዕኻን፡ ወይ ብርዕኻን ንሰኻን ኣብ ዝንቀልኩዩ ልዝብ ጽሑፋት ትጽመድ። ማለት ኣብ ኩዳ ሓሳብትካ ትቐረን። ኣብ ሆጭ ዝበለ ዕመር ህዝቢ ኮይናም ሪቦሻ ድምጺ ከይገደሶም፡ ንሪቦሻ ውሽጦም ሰሚዖም ምስ ግዜ ዝቅዳደሙ ኣለዉ። ኣብ ጸምዋ ዚዝ ዝበል ሃመማ'ኳ ክሰምዑ ዘይደልዩ ጸሓፍቲ'ውን ኣይሰኣኑን። ምስ ሰብ እናዕለሉ ሓሳቡቶም ከም ውሕጅ ኑሓሰ ጃሕ ጃሕ ዝበስሎም ኣይሰኣኑን። ብኣጠቓላሊ ግን፡ ጸሓፍቲ ስምዒቶም ኣብ ዝመጸሎም ኢጋጣሚ እንተስ ኣብ እንዳ ሻሂ፡ ዕዳጋ፡ እንዳ ኣውቶቡስ፡ ግዜ ድቃስ፡ ኣብ ጉዕዞ፡ ኣብ ወግዒ፡ ስራሕ፡ ኣብ ግዜ ምርኢት ወዘተ ክኸጻጽዎም ይኽእሉ። ውርይቲ ናይ ገበናት ጽሑፋት ደራሲት ኣጋታ ክርስቲ ንኣብነት፡ መብዛሕትኦም እትጽሕፎም ዝበረት ጽሑፋት ኣብ ውሽጢ መኪና ኩይና ዝደረሰቶም እዮም። ዓቢ ኤርትራዊ ደራሲ በየነ ሃይለ እንተኾነ'ውን፡ መዓስን ኣብ ከመይ ኩነታትን ኢኻ እትጽሕፍ ተባሂሉ ምስ ተሓተተ ብኸም'ዚ ዝስዕብ መሊሱ ነይሩ፡ “ ኣብ ዝኾነ ቦታ፡ ወኒይ

ጹሓፍ ጹሓፍ ምስ በሊ'የ ዝጽሕፍ። ክጽሕፍ ስለዝለኒ ኣይኮንኩን ዝጽሕፍ። ንምንታይ ንመን ኢኻ እትጽሕፍ'ውን ኣይትበሉኒ፡ ንዓበይቲ ንናኣሾቱ ኢለ'ውን ኣይኮንኩን ዝጽሕፍ እንታይ ደኣ ወኒይ ክመጽኣኒ ኣለዎ” ብምባል ቀጺሉ ይዛረብ ከም ዝበረ ይፍለጥ።

ስነ-ጽሑፍ ነገራትን ሃዋጽን ሻይረስ ፍቕሪ'ዩ። ብቐሊሉ ዝሓድግ ሕማም ወይ'ውን ፍቕሪ ኣይኮነን። ጸባሕ ጸባሕ ኣብ ትርኣስካ ኩይኑ ሕሹኽ ክብለካ ዝኩበር ደወል'ዩ። ምስ ደምካ ተወሃሂዱ ከኣ፡ “ጹሓፈኒ ጹሓፈኒ” ይብለካ። ከም ሓጻር ጣፍ ካብ ርእሰኻ እንተ መሊቑ ድማ፡ ዳሞግይ ንኽምለሶካ ዘለዎ ተኽእሎ እናጸበበ ይኸይድ። ኣብ ግዜኡ ክኸውን ተመሪጺ'ዩ። ሓንሳብ እንተሓሊፉ ከም ንፋስ ቀውዒ'ዩ። ሃሰስ ኢልካ ብምስዖብ'ውን ብቐሊሉ ክትረኽቦ ኣይትኽእልን። ምጽሓፍ ፍቕሪ እንተኾይኑ፡ ተወሃቦ ምስ ዝውሰኾ ከኣ እቲ ዝበለጸ ነገር'ዩ ዝኸውን። ፍቕሪ ስነ-ጽሑፍ ክድረዕ ዝኽእል ድማ ብብዙሒ ምስ ተንብበ'ዩ። እትጽሕፎ እንታይ ዓይነት ከም ተንብበ ዝወክል ጠቢቓ'ዩ። እዚ ድማ ከም ሓደ ዓቢ ረብሓ ወይ ብልጫ ክጥቀስ ይኽእል። ፍቕሪ ስነ-ጽሑፍ ብናይ ቀጻሊ ልምምድን ምንባብን ክመጽእን ክጥረን ዝኽእል ስራሕ ስነ-ጥበብ'ዩ። ንዝቦኦ ጽሑፋትካ ተወዒሁ ጥራይ ዘይኮነ፡ ጸሓፊ ምስ ዝውሰኾ፡ ዓለም ከዛረብ ዝኽእል ስራሕ ክሰርሕ ይከኣል። ብዙሓ ጽሑፍ ካብ ተሳዕለ ግን፡ እንታይ ዓይነት ስነ-ጽሑፍ ኢኻ እትጽሕፍ? ግጥሚ፡ ሓጺር ዛንታ፡ ልቢ-ወለድ ወይስ ዓንቀጽ? እትጽሕፎ ብዙሓ ድርኺት ግዜን ቦታን ጥራይ ዘይኮነስ፡ ብኸመይ ትጽሕፎ'ውን እቲ ዝዓበየ ነጥቢ'ዩ። ዝረኣም ክትጽሕፍ ዓቢ ጥበብ ይሓትት፡ ንምንታይ ትጽሕፍ? ብዙሓ እንታይ ? ዝመረጽካዮ ኩርናዕ'ውን ንጽሑፍካ ወሳኒ ይገብሮ። ዝጹሓፍካዮ ኣርእስቲ ጽሑፍ ደጋገምካ ኣንቢቡ። እንታይ ከማልእ ይግብኦ? ንኣዝቡቢቲኸ እንታይ ጥቕምታትን ረብሓታትን ኣለዎ? ብኸመይ ክጹሓፍን ክቐርብን'ከ ይምረጽ? ዝበሉ ሕቶታት ብምጥሩ ክምለሱ ግድነት'ዩ፡ ኣብ ስነ-ጽሑፍ ቀዳሞት ክግልኡ ዘለዎም ነገራት ስለዝኾኑ።

ከም ጹሓፊ ሓደ ድርሰት ጽሑፍ ኣብ እትጽሕፈሉ እዋን፡ ጽሑፍካ ንምህጣር እንታይ ጥራ-ዝበራት ክትጥቀም ኣለካ? እንታይ ተራፉኻ? እንታይከ ኣለዉኻ? ነቲ ዝደለኻዮ ኣብይ ትረኽቦ? ብኸመይ ክትጥቀመሉ ከም እትኽእል ክትሓስበሉ ጸቡቕ'ዩ። ኣብ ርእሰኻ ዝበረ ኣርእስቲ ሓሳብት ደዩ፡ ካብ ሰባት ረኺብካዮ? ካብ መጽሓፍቲ ድኻ ተወከስካዮ? ካብ ክትዕ ሓሳባት እኩባት ሰባት ካልእን ብዝዋገደሱ ብዝዮጉእ ከተቐምጦም ባህሪ ናይ'ቲ ስራሕ ይግድድካ። ከም ኣብኡት ብዙሓ “ባሕሪ” እትብል ግጥሚ ምስ እትጽሕፍ ሓቅታት ባህርያት ባሕሪ ንምእማን ብዝበርካዮን ብዝተጠቐምካሉን ኣገዳሲ ኢኻ እትምዝን። ብዙሓ ተፈጥሮ ባሕሪ፡ ኣቀማምጣኡ፡ ዘለዎ ትሕዝቶን ዝተጠቐምካሉ ጥበብን ምህዞን ተደማሚሩ ድማ ነታ ግጥሚ ከም ግጥሚ ብሂወት ከቕማ ይኽእል። “ሕፍንቲ ቡን” ትብል ሓጻር ዛንታ ምስ እትጽሕፍ ንኣብነት፡ መሳጥነት'ታ ዛንታ ክብርኽ እንተኾይኑ ኩነታት ግዜ፡ ምኽና፡ ተደጋጋሚ ልምምድ፡ ጻዕሪ፡ ተውህቦ ከምኡ'ውን ትምህርትን ዋህ ዝበለ ጸቡቕ ናይ ስነ-ጥበብ ዕዮ ክሰርሕ ይኽእል'ዩ።

መቑሸሸ ሓሙስ

ቅድሚ ነዊሕ ዓመታት ኣቢሉ ሓደ መምህር ዓበይቲ ኣንስቲ ኣኪቡ ብዛዕባ ምጥፋእ መሃይምነት ትምህርቲ ቅድሚ ምጅማሩ፡ ከም'ዚ ክብል ሓተተ፦

”ትምህርቲ ቅድሚ ምጅማርና፡ እተን መሃይምነት ዘጥፋእክን በዚ ተፈሊያ” ምስ በለ፡ ሓንቲ ዓባይ ኣደ ኣብ መንጎ ትቕብል ኣቢላ፡” ኣንታ ወደይ እተን ዋላ ሓንቲ ነገር ኣጥፊእና ዘይንፈልጥ ጥንቂቓትክ በየን ክንብል” በላኦ ይብሃል።

ስነ-ስርዓት መመረቕታ፡ ኣባላት ሚኒስትሪ ፋይናንስ

ዳህላክ ነጋሲ

ትምህርቲ፡ ንምዕባለን ስልጣነን ቀያሲ ተራ ዘውንን ረቛሒ'ዩ። ኩለንትናዊ ዕብየት፡ ብትምህርቲ'ዩ ዝረጋገጽ። ኣገዳስነቱ ኣብ ኩሉ መዳይ ዕዙዝ ስለ ዝኾነ፡ ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ስጉሚ ብትምህርቲ ዝተሰነየ ዕዮ ንምዕማም ጻዕርታት ይካየድ። ስለዚ፡ ትካላት ሞያዊ ዓቕሚ ሰብ ንምዕባይ ዝተፈላለየ ትምህርትን ስልጠናን ብምውዳድ፡ ዝህብኦ ኣገልግሎት ንምስፋሕን እዮታውነተን ንምብራኽን ጊዜፍ ወጻኢታት ይሰልዓ። ብርግጽ፡ ኣብ ቦታ ስራሕ ናይ ትምህርቲ ባይታ እንተለ፡ ኺጋስ ክህሉ ግድን'ዩ።

ኣብ'ዚ ዘለናዮ ወቕቲ፡ ዝተፈላለያ ትካላት ኣብ ተማሃሮአን ዘዘረአኦ ፍልጠት ኣብ ምሕፋስ ደርከቡ። ከም መቕጸልታ ናይ'ዚ፡ ኣብ ሚኒስትሪ ፋይናንስ ማእከል መሰልጠኒ ሞያዊ ዓቕሚ ሰቡ ብዓውደ ትምህርቲ ኣተሓሕዛ ሕሳብ ብደረጃ ሰርቲፊኬት ክሰልጥኑ ዝጸንሑ፡ 102 ኣባላት እቲ ሚኒስትርን 11 ኣባላት ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻእን፡ ብዕለት 26 ሓምለ ተመሪቖም።

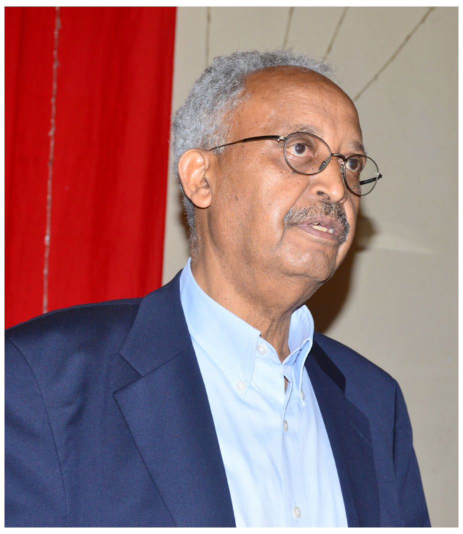

ሚኒስተር ፋይናንስ ኣቶ ብርሃ ሃብተማርያም

እቲ ስልጠና፡ ንኣስታት ዓመትን መንፈቕን ዝተዋህበ ኩይኑ፡ ብመንጽር ተሳትፎ ጾብለልትነት ደቀንስትዮ ዝተራእየሉ ነይሩ።

ኣቶ ብርሃ ኣለም

ሚኒስተር ፋይናንስ ኣቶ ብርሃ ሃብተማርያም ኣብ'ቲ ጽምብል መመረቕታ ኣብ ዘሰምዖ ቃል፡ መንግስቲ ኣብ 2012 ብዘውጽኦ ናይ ባዶ ብኾኑት ፖሊሲ፡ ሚኒስትሪ ፋይናንስ ኣብኡ መሰረት ብምግባር፡ ኣብ ክልተ ክፋላት ዕዉት ሞያዊ ስልጠና ብምክያድ፡ ብደረጃ ሰርቲፊኬት ከመርቕ ከም ዝበቕዐ ሓቢሩ። እቲ ሞያዊ ስልጠና፡ ምስ ተልእኾን ንጥፈታትን እቲ ሚኒስትሪ ተዛማዲዩ ይዳሎ። ከምኡ'ውን፡ ሚኒስትሪ ትምህርቲ፡ ኩለንትናዊ ረብሕኡ ምስ ኣረጋገጸ ኣብ ግብሪ ከም ዘውዓሎ ኣረዲኡ።

ሚኒስተር ብርሃ ቀጺሉ፡ ክፍሊ ምምሕዳርን ፋይናንስን ኣገደስቲ መሳለጥያታት ብምቕራብ፡ ኣገልግሎት ኣብ ምሃብ ደርኩቡ። ብተወሳኺ'ውን፡ ኣባላት እቲ ማእከል ስልጠናን ካልኦትን ብምውሳኽ፡ ኑቲ ዝወሃብ ስልጠና ዕዉት ንክኸውን ልዑል ተራ ብምጽዋቱ ሞጉሱ። ጨንፈር ምምዕባል ዓቕሚ ሰብ'ውን፡ ናይ ኣሰልጠንትን ስልጠንትን መምርሒ ይሕንጽጽ፡ ኩሉ ዓቕሚ ሓለፍትን ክኢላታትን የወሃሀድ፡ ብእማመ ስልጠና ዝፈለመ ጸፋፍን ንጹርን ካርክለም ከም ዘውጽእ ኣብሪሁ። ከም ወጽኢቱ፡ ኣብ ክልተ ክፋላት ናይ ስልጠና፡ ብድምር 17 ብቑዓት ብሞያኦም ዝተሞኩሩ መምህራን ከም ዝማዘዘ ገሊጹ።

"ሚኒስትሪ ትምህርቲ፡ ዚ መደብ ንምዕዋት ዝበርኦ ኣበርክቶን ንፕሮግራም ሰርቲፊኬት ኣፍልጦ ብምሃብን ልዑል ምስጋና ነቕርብ። ብተወሳኺ'ውን፡ ንተመረቕቲ እንቋዕ ሓጎሰኩም ብምባል፡ ቢዚ ቀሰምኩሞ ዘለኹም ድርብ ዕጥቂ፡ ኣብ ስራሕ ብልዑል ተወፋይነትን ብቕዓትን ዝለዓለ ኣበርክቶ ክትገብሩ ይግባእ። እዚ በጺሕኩሞ ዘለኹም ደረጃ፡ ንዝቕጽል መድረኽ መበገሲ ደኣ'ምበር፡ መፈጸምታ ስለ ዘይኮነ ንዝያዳ ፍልጠትን ሞያውነትን ክተማዕድዉ፡ ሓለፍቲ ዘለኹም ምኽኑ ተገዚብኩም፡ ብዙሓቦለ መልክዕ ክትጽዕሩ ይግባእ።" ክብል ሚኒስተር ፋይናንስ ኣቶ ብርሃ ኣዘኻኺሩ።

ንሰራሕተኛታት ኣብ ቦታ ስራሖም ሞያዊ ዓቕሞም ዘደንፍዕሉ ጥጡሕ ናይ ትምህርቲ ዕድል ምፍጣር፡ ብዙሕ ረብሓታት'ዩ ዘለዎ። ምኽንያቱ፡ ትምህርቲ ምስ ዕብየት ዘራኽብ ድንድል ስለ ዝኾነ። ብተወሳኺ'ውን፡ ሰራሕተኛታት ጠለብኦም እንተ ተማለኣሎም፡ ኣብ እዮታውነት እቲ ትካል ዓጸፌታ ግብረ መልሲ ክህልዎ'ዩ ዝድርኽ፡ ከም ወጽኢቱ፡ ኣብ መንጎ ክልቲኦም ኣካላት፡ ድልዱል ዝሰረቱ ዝምድና ስለ ዝህልዉ፡ ምቹእ ናይ ስራሕ ሃዋህው ይፍጠር።

ዳይረክተር ማእከል ስልጠና ሚኒስትሪ ፋይናንስ ኣቶ ብርሃ ኣለም ብወገኑ፡ ሚኒስትሪ ትምህርቲ ኣብ 2012፡ ኣብ ኩለን ሚኒስትሪታትን ትካላት መንግስትን ዝተመደቡ መንእሰያት፡ ኣብ ሃገራዊ መልቀቒ ፈተና ካብ 20 ክሳብ 24 ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝፈጸሙ ተማሃሮ ስልጠና ብምሃብ ናብ ስራሕ ክዋፈሩ ዝዋሪ መምርሒ ከም ዝሓንጸጸ ሓቢሩ። ሚኒስትሪ ፋይናንስ ኑቲ መደብ ንምዕማም፡ ኣብ ፈለማ 124 ኣባላቱን 17 ካብ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻእን፡ ብድምር ን141 ተማሃሮ ዕዉት ቀዳማይ ክፋል፡ ግቡእ ሞያዊ ስልጠና ብሓመሽተ ዓውደ ትምህርቲ፡ ብሸውዓተ ፕሮፈሽናል መምህራን ከም ዝተዋህበ ገሊጹ። ብተወሳኺ'ውን ኣብ 2016 ኣብ ካልኣይ እብረ ናይ ቀዳማይ ክፋል ንኣባላት ካብ 20-28 ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝኾኑ፡ 43 ተማሃሮ ሞያዊ ስልጠና ከም ዝሃበ ጠቒሱ።

እቲ ካልኣይ ክፋል ሞያዊ ስልጠና፡ ንሽድሽተ ዓውደ ትምህርቲ ዘጠቓለለ ኩይኑ፡ ብዓሰርተ ፕሮፈሽናል መምህራን ተዋሂቡ። ካብ ጠቕላላ ተመረቕቲ 102 ካብ ሚኒስትሪ ፋይናንስን 11 ከኣ ኣባላት ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻእን ምኳኖም ኣቶ ብርሃ ኣረዲኡ። ስልጠኑቲ ኣቓዲሞም ዝወሰድዎ ቀዳማይ ክፋል ሞያዊ ስልጠና፡ ኣብ ስራሕ ምስ ተዋፈሩ ብዘቕሰምዎ ግብራዊ ናይ ስራሕ ተሞኩሮ ተደሪቡ፡ ሞያዊ ብቕዓቶም ክብ ክቡሎ ክኢሉ ኣሎ። ስለዚ፡ ኑዮም ተመረቕቲ፡ ደረጃኦም ብምድላብ ኣብ ዝተመደቡሉ ቦታ ስራሕ፡ ዕብየት ዝተኣጎዎ ቦታ ኣብ ግምት ዘእተወ ዝለዓለ ትምህርቲ ክዓሉ ዘኽእል መደብ ምኻኑ ኣብሪሁ።

"ብዘይካ ትምህርታዊ ኣገልግሎት ካብ ዞባታትን ርሑቕ ከበባታት ዞባ ማእከልን ዝመጹ ስልጠንቲ፡ ናይ መደቀሲ ቦታ ተዳልዩሎም። ከምኡ'ውን፡ ዓሰርተ ኣርባዕተ ኣደታት፡ ዓሰርተ ሽዱሽተ ህጻናት ደቀን ሒዘን ስለ ዝመጻ፡ ኣብ እዋን ትምህርቲ ኣገልግሎት ምእላይ ህጻናት ተገይሩለን። ብተወሳኺ'ውን፡ ንኹሎም ስልጠንትን መምህራን ኩሉ ኣገልግሎት ተዋዲዱሎም።" ብምባል ዳይረክተር እቲ ማእከል ስልጠና ሓቢሩ።

ኣብ'ቲ ስልጠና፡ ብልዑል ኣሃዝ ማለት 84 ደቀንስትዮ ተሳቲፈን። ብዙሓት ደቀንስትዮ፡ ድሕሪ ሓዳርን ወሊድን ብዝተፈላለየ ምኽንያት ካብ ስራሕ ክእለያ ይግደዳ። እንተኾነ፡ ኣብ'ቲ ኣብ ስራሕ ዝጸንሓሉ እዋን፡ ናይ ትምህርቲ ዕድል እንተ ረኺበን፡ ዚያዳ ንጣየአን ከፍቅረኦ ስለ ዝግደዳ፡ ንዝመጽኣ ብደሆ ቀልጢፈን ኣደን ኣይህባ። ስለዚ፡ ናይ ትምህርቲ ዕድል ኣብ ቦታ ስራሕ ምውዳድ፡ ብዙሕ ማሕበራዊ ጸገማት ክፈትሕ ይኽእል።

ወከል ተመረቕቲ ተማሃሪት ሳሮን በረኸት ብወገና፡ "ትምህርቲ ብዙሕ ንዋታዊ፡ ሓሳባዊ፡ ገዛእዊ ሓይሊ ዝፈሪ ቀንድን ኣገዳስን ኣካል ህይወት እዩ። ውልቃውን ሕብረተሰባውን ህይወት ንምምሕያሽን ንምምቃርን ዓቢ ተራ ይጻወት። በዛ ዕለት ተኻኢልናዮ ዘለና ዓወት፡ ንዝመጽእ መድረኽ መሰጋገሪ ደኣ'ምበር፡ መፈጸምታ ኣይኮነን። እዚ ሚኒስትሪ ኣመዛዚኑዎ ዘሎ ናይ ምምዕባል ዓቕሚ ሰብ ዕዉት ስራሕ፡ ጸር ሕብረተሰብና ኣብ ዝጥንና ከም ዘሎ ደርዮ ተረዲእና ስለ ዘለና፡ ጸባሕ ንዘፈጥረልና ሰፊሕ ናይ ስራሕ ባይታ - ብኣንክሮ፡ ልዝብ፡ ኣድማዕነት፡ ፈጠራን ፍጥነትን እንተ ኣገልጊልና፡ ድሕረት፡ ድኽነት፡ ዘይ-ኣሳልጦ፡ ብልሽውናን ወገንነትን ካብ ውሽጥና ብፍጹም ክጥፍእ ኢና። ሕብረተሰብ ከሰግሮን ከቕድምን ዝጸበዩና ዘሎ ሓላፍነት ናይ ኩልና ተመረቕቲ እዩ።" ብምባል ብዘውንንዎ ፍልጠት፡ ኣብ ቦታ ስራሕ ዝህልዎም ኣበርክቶ ገሊጹ።

ኣደ ምምሃር፡ ምሉእ ሕብረተሰብ ምምሃር ስለዝኾነ፡ ኣብ እዋን ትምህርቲ ሰብ ሓዳር፡ ኣደ ቆልዑን ንጠበደሬትን እዩ።" ክትብል ሓቢራ።

ኣቶ ብንያም ሃይለን ወ/ሮ ሰናይት ጉይትኦምን ካብ ከተማ ጊንዳዕ ዝመጹ ክልተ መጻምድቲ እዮም። "ኣብ ሓደ እዋን ሓዳርን ትምህርትን ምክያድ ከቢድ እዩ። እንተኾነ፡ ብጽቡእ ምሕደራ ክልቲኡ እንተ ተሳኒዑ ዕዉት ፍረ ክሕፈስ ይኽእል። እዚ ትምህርቲ ኣብ ስራሕና ኣዝዩ ሓጋዚ እዩ። ኑቲ ዝነበረ ፍልጠት ዘበርኽ ማበገሲ ካጥቢ እዩ። ተራ መምህራን ኣብ እዋን ትምህርቲ ልዑል ኣበርክቶ ነይርዎ። ንዝመሓለለፍ ፍልጠት ብጽቡእ ንኽንከታተሎ፡ መምህራን ኑዮም ቆልዑ ይኣልዩልናን ይሕግዙናን ነይሮም። ወለዲ ብፍላይ ኣደ ድሕሪ ወሊድ ትምህርቲ ንክትቅጽል ዘሎ ተኽእሎ ኣዝዩ ጸቢብ እዩ። እንተኾነ፡ ዚ በዳሂ ትምህርቲ ክትቅጽል ይግባእ።" ብምባል ይላበዉ።

ኣብ ሃገራዊ መልቀቒ ፈተና ተሳቲፎም፡ ነጥቢ ከምጽኡ ዘይከኣሉ ተማሃሮ፡ ኣብ ዝተመደብሉ ትካል ስልጠናታት ምድላው ንሃገራዊ ምዕባለ ኣገዳሲ እዩ። ሚኒስትሪ ፋይናንስ ብብጽኣዋ ንኣባላቱ ዝሀቦ ዘሎ ስልጠና፡ ኣብ ቦታ ስራሕ ዝህልዎ ኣድማዕነት ንጹር እዩ። እቲ ትምህርቲ፡ ኣብ ኩለን ትካላት ክሳዕ ሓጺር ስልጠናታት፡ ንዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ክሰጋገር እንተ ብሓሪሻ ንኸሎ ናይ ኣደት ጸጋ ንሓዳረንን ውሉደንን ከየጉደላ ብዓቕሊ፡ ብጻዕርን ብልዑል ተሳታፍነትን ዝተማህራ ኣዴታት ሓበን እቲ ሚኒስትሪ ምዃነን ወከል ተመረቕቲ ኣረዲኡ።

ኣቶ ብንያም ሃይለን ወ/ሮ ሰናይት ጉይትኦምን

ወ/ሮ ሰናይት ገብረሂወት፡ በዓልቲ ሓዳርን ኣደ ክልተ ቆልዑን እያ። ብጉዳይ ወሊድ ክይተዓናቐጸት፡ ኣብ'ቲ ስልጠና ክትሳተፍ ክኢላ። "እቲ ትምህርቲ፡ ብኣዝዩ ጽቡቕ ኣገባብ ተኻዪዱ። ኣብ እዋን ስልጠና ንደቀይ ዝኣሊ ኣካል ስለ ዝተመደበ ብዘይ ዝኾነ ጸገም ክከታተል ክኢለ። ስለዚ፡ ንዝጸበየና ዘሎ ናይ ስራሕ ዕማም፡ ዝቕሰምናዮ ፍልጠት ደርዒ ስለ ዝኾነ፡ ኣብ ስራሕ ብዙሕ እወታዊ ረብሓ ክህልዎ ኽኢሉ ረብሓታቱ ዛሪዱ ይኸውን። እቲ ምንታይ፡ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሓደሽ ትምህርቲ፡ ፈጠራውነት ስለ ዝዘይድ።

ብተወሳኺ'ውን ኣብ እዋን ስልጠና ንደቀንስትዮ ተዋዲዱለን ዝነበረ፡ ኣገልግሎት መናበይ ህጻናት ፍሉይ ብልጫ እዩ። እቲ ምንታይ፡ ስልጣኒት ኣደ ውላዳ ኣብ ከባቢኣ ኣብ ምቹእ ሃዋህው እንተለ፡ ኣደህቦኣ ስለ ዘይርበሽ፡ ኣድማዕነታ ብዝያዳ ይብርኽ። ስለዚ፡ ናይ ሚኒስትሪ ፋይናንስ ኣብነት ብምኽታል፡ ካልኦት ትካላት ክስዕብኦ ይግባእ። ከምኡ'ውን፡ እቲ ኣገልግሎት ጸገማት ሰድራ-ቤት ኣብ ምፍታሕ ልዑል ኣስተዋጽኦ ስለ ዘለዎ፡ ብሰፊሑ ኣብ ቦታ ስራሕ ክተኣታቶ ይግባእ።

ወ/ሮ ሰናይት ገብረሂወት

ሽብብብ

ሃማመተኤ

ሓሳባት

መሕለፊ ግዜ

ሙሴ ብርሃነ

ሓደ ሰብ ብዕምበባታት እተሸፈነ ዓቢ ቀጽሪ ዘነበሮ ገዛ ይገዝእ። ኣብታ ገዛ ዝገዝኣላ ቀዳመይቲ መዓልቲ ካብ ቀጽሪ ወጻኢ እናማዕደወ እንከሎ መቐሰን ኣፍራዛን ሒዙ ብጉደና ንዝሓልፍ ሓደ ክኢላ ኣትክልቲ ስለ ዝተመልከተ ይጽውዖ። ብድሕር'ዚ ኣብ መንጎ እቲ ብዓል ገዛን እቲ ክኢላ ኣትክልቲን ዝተኻየደ ዝርርብ ከምዚ ዝስዕብ ዝብል ይርከቦ።

"እዚ ዕምበባታት ክትቘርጸለይ ደልየ ነይረ፤"

"ኣዝዮም ውቁባት ዕምበባታት እዮም። ብዛዕባ ምቑራጾም ርግጸኛ ኢኻ፤"

"ብጣዕሚ ርግጸኛ እየ። ኣብዚ ቀጽሪ ዘሎ ዕምበባታት ምሕውሕው ኣቢልካ ዳግማይ ከም ዘይበቑል ክትገብረለይ ትኽእል ዶ፤"

"እኽእል እየ። እንተተጸንሖምን እንተ ትከናኸኖምን ግን ምሓሸ 'መሰለኒ፤"

"ንምንታይ፤! ዕምበባታት ኩሎም ፈጺሞም ትርጉም ኣልቦ ዝኾኑ ኣትክልቲ እዮም። ፋይዳ ኣልቦ ዝኾኑ ፍጥረታት!"

"ዕምበባታት ዋላ ሓንቲ ፋይዳ ዘይብሎም ኣይኮኑን፣ ምናልባት ንስኻ ዋላ ሓንቲ ፋይዳ ናይ ዕምበባታት ዘይትፈልጥ ከይትኸውን እምበር። ጥቕሞም ዘይተፈልጠ ነገራት፡ ክባኽኑ ወይ ከም ብኽነት ክሕሰቡ ዘለዎም ዕድል ዝሰፍሐ እዩ። ናይ ኣትክልቲ ብዓል ሞያ ክኸውን ዝገበሩኒ ዕምበባታት እዮም። ክገርመካ ዕምበባታት ንዓይ ሓድሽ ተስፋ ዘርእየሎም ናይ ተፈጥሮ መሳኹቲ እዮም። ንስኻ ሓድሽ ተስፋ ብኻልእ መንገዲ ኢኻ እትርኢ ወይ ከኣ ይቐሬታ ግበረለይ እምበር ሓድሽ ተስፋ እትርእየሉ መስኮት ልቢ ዘይብልካ ክትከውን'ውን ትኽእል ኢኻ። ናይ ዓሚለይ ትእዛዝ ክፍጽም ግን . . ."

ንምኳኑ ናይዞም ዕምበባታት መወዳእታ እንታይ ክኸውን ይኽእል፤ መምህራንና "ዕምበባታት ህይወታውያን እዮም፡" ይብሉና ነይሮም እዮም። ስለዚ ናይ ዕምበባታት መወዳእታ ማለት ናይ ህይወት መወዳእታ ማለት እዩ። ብርግጽ ንሕና ሰባት እውን ህይወታውያን ኢና፣ ከምቶም ዕምበባታት። ናይ ህይወታውያን መወዳእታ ግን እንታይ ይኸውን?

እዚ ሓሳብ ኣብ ኣግራብ ወይ እንስሳ ዘገዳም፡ ኣብ ቅርጺታት መሬት ወይ ናይ ኣድማስ ምስጢራት ልዑል ዝኾነ ጥንቃቐ ዝወስድ ሰብ ካብ ምኽን ዝነቐለ ወይ ናብኡ ዝዓለመ ኣይኮነን። ዋላ እኳ ኣብ ኣካላት ተፈጥሮ ግዱስ ምኻን መግለጺ ስልጣነን ሰፊሕ ናይ ምስትውዓልን ምድናቕን ባህሪን እንተኾነ እዚ ጽሑፍ ግን ኣብ ዝተርፍ ግዜን ኣተሓላልፋኡን እዩ ኣተናኡ።

ኣርእስቲ እዚ ጽሑፍ 'መሕለፊ ግዜ' እዩ። ንምኳኑ ግን ሰብ ንግዜ ከሕልፎ ምባል ሕቶ ዘለዕል ኣይኮነን፤! ደፊኡ ዲዩ ተሰኪሙ እዩ ሰብ ንግዜ ዘሕልፎ፤! ዘመናት እኳ እንተሓለፉ ግዚኦም ሓልዮም፡ ህድኣቶም ዓቂቦም፡ ብባህርያዊ ዑደቶም እምበር ማንም ደፊእዎም ወይ ጎቲትዎም ኣይኮኑን። 'መሕለፊ ግዜ' ዝብል ዘይመንታዊ ቃል ደኣ ካበይ ተረኽበ፤ ምናልባት ግዜኡ ወይ ነብሱ ምርዳእ ዝሰኣነ ሰብ ዘምጽኦ ግጉይ ወይ ዘይንቡር ቃል ዶ ይኸውን፤ ኣብ ግዜ ተጸይሩ ዝሓልፍ እንክንሱ ንግዜ ንሱ ዘሕልፎ መሲልዎ ኣብ ውሽጢ ካብ መስርዕ ተፈጥሮ ወጻኢ ዝኾነ ኣተሓሳስባ ዝኣተወ ምስኪን ዝፈጠሮ ቃል ዶ ይኸውን፤

ምሕላፍ ግዜ ኣብ ክልተ ባህርያት ሰባት ተኸፊሉ ክርአ ይኽእል እዩ። እቲ ሓደን ልሙድን ካብ ስራሕ ወይ ትምህርቲ ወጻኢ ንዘለዉ እዋናት ዝምልከት ምሕላፍ ግዜ ዝሓስብ ክኸውን እንከሎ እቲ ካልኣይ ግን ኣብ ኩሉ ህይወቱ ግዜ ክሓልፈሉ እናተጸበየ ናይ ዝነብር ሰብ እዩ።

"ናይ ስራሕ ክዳንን ሓሳብን ንገድፍ ኣሊኻ፡ ቡን ብዝንጅብል ኣፍሊሕካ፡ ዕምበባ ኣዐምቢብካ፡ ኣብ ምድሪቤት መንጸፍ ኣንጺፍካ፡ ኣእጋርካን ሙድካ ኣጸቢቕካ ኣሳፊሕካ፡ ኣዒንትኻ ብህድኣት እናኸፈትካን እናዓጸኻን ህይወት ምስትምቓር!" ዝበሃል ናይ ሓደ ዝፈልጦ ሰብ ቋንቋ ኣሎ። እዚ ንዕኡ ናይ ህይወት ዝማዕረገ ውቃብ ዝርእየሉ ሃዋህው እዩ። ካልኦት ሰባት እውን ናናቶም ዝኾነ ሃዋህው ኣለዎም። ንኹልና ኣለና። ኩሉ ሰብ ከም ዝርድኦ እዚ ኑብስኻ ናይ ምፍሳህ ኩነት ኣብ ትርፊ ግዜ እዩ ዝካየድ። ካብ ዕዮ ወይ ጉዳይ ድሕሪ ምምላስ ንኻልእ ዘይተርፍ ናይ ህይወት ጉዳይ ንምድላው ወይ ንምብጋስ እዩ ዝትግበር። ዋላ እኳ ኣብ ትርፊ ግዜ ከምዚ ምግባር ዝኹንን ኣይኹን ካልእ ገጽ ናይ ትርፊ ግዜ ግን ኣሎ።

ብሞያ፡ ብሓሳብን ብሃብቲን ንዓለም ዝመርሑ ብዙሓት ከምዝሰማምዕዎ፣ ካብ ሰዓታት ስራሕ ወጻኢ ንሞይኡ ወይ ህይወቱ ዘይውፊ ሰብ ናይ ብሉጽነት ዋጋኡ ኣጣራጣሪ እዩ። ኣብተን ስራሕ ዝኣትወለን ሰዓታት ጥራይ ጉዳይ ስራሕ ዝሓስብ ሰብ ናይ ስራሕ ዘይኮነ ናይ ተቖጻሪ (employee) መንፈስ ዘለዎ ምኻኑ እውን የረድኡ። ብኣንጻሩ ናይ ዝሰርሖ ስራሕ ፍቕሪ ዘለዎ ሰብ ግን ካብ ሰዓታትን ቦታን ስራሕ ወጻኢ እኳ እቲ ስራሕ ኣብ ኣእምሮኡ ኣሎ። እዚ ከኣ ኑቲ ኣብ ሰዓታትን ቦታን ስራሕ ዝካየድ ዕዮ ደገፍ ከም ዘለዎ ይግለጽ። ምኽንያቱ ኣብ ውሽጢ ውሱን ሰዓታት ጥራይ ዝመጽኡና ሓሳባት ምሉኣትን ውዱኣትን ሓሳባት እዮም ብምባል ምድምዳም ኣይከኣልን።

ኣብ ናይ ውልቀ ኮምፒዩተራት ሰውራ ዝበለጸ ፈጣሪ ስራሕ ዝተባህለ፡ ኣብ ዓለም ኣዝዩ ብዙሕ ገንዘብ ምስ ዘወነኑ ሰባት ንምስላፍ ዝኸኣለ፡ መጻሕፍቲ ዝጸሓፈን ቢል ጌትስ ኣብዚ ጥርዚ ቅድሚ ምብጽሑ እታ ፈለማ ዝሰርሓ ናይ ጸወታ ኮምፒተር ፕሮግራሙ (tic-tac-toe)፡ ካብ ክፍሊ ወጻኢ ኮይኑ እዩ ፈጢርዋ። ብቢልዮናት ዶላራት ዋጋ ዝትመን ዘሎ 'ፈስ ቡክ' ካብ መደቀሲ ክፍሊ ዝተበግሰ ምኻኑ ምዝካር ካልእ ሓቂ እዩ። ሸርሎክ

ሆልምስ ብዝብል ኣዝዩ ግሉን ናይ ፈጠራ ጠባይ ዝፍለጥ ኣርተር ኮናን ዶይል እውን ሓኪም ብምንባሩ፡ ኑቶም መሰጦቲ ዛንታታቱ ሕሙማት ክሳብ ዝቕበል ኣብ ዝነበሮ ናይ ምጽባይ ግዜ እዩ ጽሒፍዎም።

ብዙሓት ናይ ንግዲ ምሁራት 'ቀመር-ልዕሊ ኣርብዓ' (forty plus formula) ብምባል ዝገልጽዎ ዕዮ ዝያዳ ናይ ምብልጻግን ዝያዳ ሃብቲ ናይ ምእካብን ሓሳብ እውን ብዘይካ እቲ ኣብ ሓሙሽተ ናይ ስራሕ መዓልታት ሸሞንተ ሰዓታት ምዕያይ፡ ካብ ናይ ዕረፍቲን ምዝንጋዕን ግዜ እውን ንምስራሕ ዝኸውን ግዜ ምውሳኽ ዝብል ሓሳብ ዘቐርብ እዩ። እዚ ማለት ግን ብዘይ ዕረፍቲን ትንፋስን ምስራሕ ማለት ከምዘይኮነ ክርሳዕ እውን የብሉን። እቲ ኣገራሚ ገጹ ከኣ ብዙሓት ብኸምዚ ዓይነት መንገዲ ንሞያኦም ዝውፈዩ ሰባት ንኑብሶም ምእንቲ ስራሕ ብዙሕ ዋጋ ትኸፍል ከም ዘላ ጌሮም ዝቖጽሩ ዘይምኳኖም እዩ። ስለምንታይ? እትሰርሖ ስራሕ ምፍታው እቲ ቀንዲ ምኽንያቱ እዩ። ንእትፈትዎ ነገር ዝኽፈል ኩሉ ምቁጻሩ ዝከኣል ኣይኮንን። እቲ ምፍታው ካብ ብዙሕ ቁጽሪታት ዝዓቢ እዩ። ምፍቃር ንብዙሓት ቁጽሪታት ዝሸፍን ሓይሊ ኣለዎ።

ካልእ ገጽ ናይ ምሕላፍ ግዜ ከኣ ዝተፈልየ እዩ። ኩሉ ናይ ህይወቱ ግዜ ክሓልፈሉ ዝደሊ ሰብ ኣሎ። ነፍሲ ወከፍ ንግሆ ካብ ዓራቱ ድሕሪ ምትንሳእ 'እዚ መዓልቲ በየን ኮን ክውዳእ እዩ' እናበለ ዘይውዳእ ሓሳብ ናይ ዝሓስብ ሰብ እዩ። ከምዚ ዝበለ ሰብ ዋላ እውን እንተወፈረ 'መውዓሊ እንተኾናና'፡ 'መዕረቢ ጸሓይ እንተተረኽበ'፡ 'ክዳን መቐየሪ እንተኾነ ኢለ እንዲየ' ዝብሉ ኣብ ኣፍ ሞት ዘብጽሑ ቑዘማታት እናኣዘመ ዝወፍር እዩ። ከምዚ ዝበለ ሰብ ናይ ኑብሱ ጸሓይ ጥራይ ዘይኮነ፡ ብዝሞተ መንፈሱ ናይቶም ኣብ ጥቓኡ ዝውዕሉ ሞራል እንከይተረፈ ዝሰብር እዩ። ብኸምዚ ዓይነት መንገዲ ግዜ ከሕልፍ ዝሓስብን ዝኣበዮን ሰብ ኣብ መወዳእታ ኑብሱ ከሕልፍ ዝኽእል ሰብ እዩ ተባሂሉ'ውን ዝጥርጠር እዩ። 'ከምኡ ይግበር ዲዩ' ዝብል ሰብ ክህሉ ይኽእል እዩ። ዝገብሮ ዝሰኣነ ሰብ ዘይግበር ክገብር ምብጋሱ ዳርጋ ዘይተርፍ እዩ።

እቲ ህቡብ ናይ ማእከላይ ዘመን ኢጣልያዊ ገጣሚ ዳንተ "ብዛዕባ ዝባኸነ ግዜ ኣዝዩ ዝሳቐ ሰብ፡ እቲ ኣዝዩ ዝነቕሐ እዩ።" ክብል ናይ ግዜ ሓሳቡ የስፍር። ናይ ብኽነት ቀንዲ ምኽንያት ከኣ እትገብሮ ካብ ዘይምፍላጥ ዝብገስ እትገብሮ ምስኣን ምኳኑ የረድእ። ግዜ ንዝኾነ ዘይጽበ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ ግዜ እትገብሮ ነገር ምስኣን፡ ኣብ መጻኢ እትኾና ምስኣን ማለት እውን እዩ። ከመይ ኢሉ ግን ሓደ ሰብ ዝኾና ወይ ክኾና ዝደልዮ ይስእን? ክኾና ዝደልዮ ዘይብሉ ሰብ፡ ሕጂ ዘይከውን ክብልን ክገብርን እንተተራእየ ብዘይጥርጥር ቅኑዕ ኣሎ። ዋላ እኳ 'ግዜ ወርቂ እዩ'፣ 'ኣይኮነን ፕላቲንየም እዩ ክበሃል ዘለዎ' እናበሉ ዝከራኸሩ ሰባት እንተሃለዉ፡ ወርቀምን ካልእ ክቡር ማዕድኖምን ኣብ መሸማዕ ተተሰኪሞም ዝጉሕፉ ሰባት ኣለዉ። መጉሓፊ ወርቀምን ካልእ ክቡር ማዕድኖምን ዝኸውን ጉድጓድ ስኢኖም ዘማርሩ ሰባት ከኣ ኣለዉ። ኣዝዩ ዘገርም ናይ ፍጥረታት ምምራር!

ኣብ ነፍሲ ወከፍ ናይ ምንባር ደቒቕ ብሓደ ዓይነት ናይ ምንቅቓሕ ስምዒት ምኻን ዘይግብራዊ ክመስል ዝኽእል እኳ እንተኾነ፡ መሰረታዊ ናይ ግዜ ኣረዳድኣ እንክዛባዕ ግን ኣይጽቡቕን። ብዛዕባ ዕምበባታት ወይ ብዛዕባ ህይወት ዝተዛብዐ ሓበሬታ ምሓዝ ማለት ከኣ ናይ ግዜ መቐስ ዘለዎ ሰብ ብምንዳይ፡ ካብኡ ዝሓለፈ ኑቲ በዓል መቐስ ክኸፍለካ እንዶ ዕምበባታተይ ቀንጥበለይን መሓወለይን ማለት እዩ። ካብ ግዜ ዝጽብቐ ጽባቐን ጽባሕን ዘርኢ መስኮት ኣሎ ምባል መቸም ሓሶት እዩ ምባል ኣይውሕዶን።

ቅድሚ ምውዳእና ግን ናብ ዕምበባታት ንመለስ። መወዳእታ ዕምበባታት ኣብ ላዕሊ ከም ዝተገልጸ መወዳእታ ህይወት ማለት እዩ። ናይ ዕምበባታት መወዳእታ እንታይ ኮን ይኸውን፤ ናይ ሰብ መወዳእታ እንታይ ኮን ይኸውን፤ መልሱ እቲ በዓል ቀጽሪ እዩ ዝፈልጦ። እቶም ኣብ ቀጽሪ ገዛኡ ዝጸንሕዎ ዕምበባታት እንተተኾስኩሶምን እንተረውዮምን ጽባሕ ርእይዎ ዘይፈልጦ ብርሃን ከርእይዎ እዮም። ካብ ሞት ዝድሕነሉም መድሃኒቱ ክኾንዎ ክቃመሙ ዘይክእሉ ኣይኮኑን። እቲ ውሳኔ ብኣንጻሩ እንተኾይኑ ግን ጽባቐ ዘይብሉን ዝዓረቐን ቀጽሪ ሒዙ ኮፍ ምባሉ እዩ። እቶም ትርፍራፍ ግዜያት ጽባሕ ኣብ ካልእ ልዕልና ዘብጽሑ ዕምበባታት ምኳኖም ዝተኣምነ እዩ። ክሳብ ጽባሕ ምጽናሕ!

ሕብረተሰብ

ምውሳን

ብንያም ኢሳይያስ

ኣማሓደርቲ፡ መራሕቲ፡ ዓበይቲ፡ መንእሰያት፡ ንኣሽቱ ኹላትና ንውስን ኢና። ንጽቡቕን ሕማቕን ናይ ህይወትና ሓይሊ ውሳነና'ዩ ዝመርሓና። ውሳነ መሪሕ ናይ ህይወትና'ዩ። ውሳነ ንዉዳበ ማሕበራት፡ ጥርናፈ መራሕቲ፡ ወሳኒ ግደ'ዩ ዝጻወት። ከምኡ'ዉን ቅኑዕ ውሳነ ንዘተ ናይ ምዕዳም ተኽእሎኡ ርሒብ ስለዝኾነ ንግርጭት ናብ ዝተሓተ ደረጅኡ ናይ ምውራድ ልዑል ተራ ኣለዎ።

ኪኢላታት ምሕደራን ውዳበን ንውሳነ ክልተ ዓይነት ውሳነ ኣሎ ብምባል ይኸፋፍልዎ። እዞም ክፋላት፡ ቅርጻዉያን (ስሩዓት)፡ ዘይቅርጻውያን (ዘይስሩዓት) ተባሂሎም ይግለጹ።

* ቅርጻዉያን ውሳነታት፥ ዝኾነ ነገር ምስ ዘጓንፍ ብዘለዉ ሕግታት ወይ መምርሒታት ተደሪኽና ንውስን። ኣብዚ ዓይነት ውሳነ ኑቲ ዘሎ እምበር ናትና ኣይንተኣታቱን።

* ዘይቅርጻውያን ዉሳነታት፥ እዚ ዓይነት ውሳነ ኣወሳስንኡ ካብ ጉዳይ ናብ ጉዳይ ክፈላለ ይኽእል። ነገራት በብዝመጽኡዎ ብዝጥዕመና'ዩ ዝበልናዮ መገዲ ውሳነ ንህበሉ።

\# ገለ ውሳነታት ግን ናይዞም ክልተ ዓይነት ውሳነ ጠባያት ብምጥርናፍ ንውሰን።

ክኢላታት ናይዚ ዓውዲ ሓደ ውሳነ ክንውስን ምስ እንደሊ ክንሓልፎም ዝግብኣና መስርሓት ከምዘለው ይሕብሩና።

መስርሓት ኣዋሳስዳ ውሳነ፥

ዝኾነ ዘጓነፈ ሽግር ኣሎድዩ? .... ብልሒ

እንታይ ዓይነት ኣማራጺታት ኣለዉ? ...... ንድፊ

ኣየናይ ክመርጽ ኣለኒ? .... ምርጫ

እቲ ዝመረጽክዎ ይሰርሕድ'ዩ? .... ትግባረ

ውሳነ ምውሳድ ዝተፍላለየ ንጥፈታት ዘጠቓልለ እዩ። እዞም ልዕል ኢሎም ዝተዘርዘሩ ኸኣ ንሳቶም እዮም። በዚ ኣረዳድኣ ድማ ንሓደ ነገር ውሳነ ክንህበሉ ከለና ነዞም ኣርባዕተ መስርሓት ክሓልፍ ኣለዎ። ዝርዝሮም ድማ ይስዕብ። ብልሒ (intelligence)፡ ንድፊ (design)፡ ምርጫ (choice)፡ ትግባረ (implementation) ተባሂሎም ይግለጹ።

1) ብልሒ፥ ኣብዚ መስርሕ ጸገማት ምንጻርን ምርዳእን የጠቓልል። እንታይ'ዩ እቲ ጸገም? ኣበይን ብኸመይን'ዩ ዝጸልወኒ? ዝብል ሕቶታት ኣስተብህሎ ዘውሃቦም። ምርምርን ኣቶኪርካ ምዕዛብን ዝደሊ ክፋል ብምኳኑ ብልሒ ተባሂሉ ይግለጽ።

2) ንድፊ፥ ኣብቲ ቀዳማይ ክፋል ጸገማትን ጽልውኦምን በሪሂልና ብምህላው፡ ይሰማማዕ ዝበልናዮ መልሲ ንድፊ ነውጽእ። እዚ ክፋል ሓሳባዊ ንድፊ ብምኳኑ ቀለልቲ ሞዴላት ብምድላው ቅልጡፍ ውሳነ ንኽንህብ ይሕግዘና። እዚ ክፋል ተዓጻጻፍነትን ረጊኢካ ነገራት ምጥማት የኽእለና።

3) ምርጫ፥ ንሓደ ኣጓኒፍና ዘሎ ጸገም ወይ ሽግር ክንፈትሖ ዓይነቱ ብምንጻርን ብምርዳእን ፈሊጥናዮ እንተ'ለና ንዕኡ ይበቅዕ'ዩ ዝበልናዮ ንድፊ'ውን ተዳሊና፡ ብዙሕ ኣፍደገታት ወይ ዕድላት ናይ ውሳነ ስለ ዝፈጥረልና፡ ኑቲ ቅኑዕ ምርጫ ክንወስድ ኣለና። ኣብዚ መስርሕ ጥንቃቐ ዝበለ ኣመራርጻ ክንክተል ኣለና። ገለገለ እዋን ምርጫ ቅድሚ ንድፊ ይምጽእ'ዩ። ገለ እዋን'ውን ካብ ጸገማትና ምርጫና ዝበዝሐ ኲይኑ ንረኽቦ ኢና። ይኹን እምበር ንድፊ ብምውጻእ እቲ ክሕግዘና ወይ ከዋጽእና ዝኽእል ምርጫ ክንወስድ ንኽእል ኢና።

4) ትግባረ፥ እዞም ልዕል ኢልና ዝሓለፍናዮም መስርሓት ብምኽታል ጽፈቱን ጽልውኡን ኣነጺርናዮ ስለዘለና ናብ ትግባሪኡ ክንከይድ ኣለና። ዕላማ እዞም ዝተኸተልናዮም መስርሓት ንትግባረ ስለዝኾነ ንምትግባሮም ድሕር ክንብል የብልናን። ነገራት ክትሓስቦምን ክተተግብሮምን ክፈላለዩ ስለዝኽእሉ፡ ኣብ ትኽተሎም ናይ ውሳነ መሳልላት ተዓጻጻፍነት እቲ ወሳኒ ረቓሒ'ዩ። ነዞም ክብ ኢሎም ዝተገልጹ መስርሓት ብምሕላፍ ዘተኣማምን ውሳነ ክንወስድ ንኽእል።

ምንጪ፥ book of manegment

ስፖርት

ኤርምያስ ገብረልዑል ermileul@gmail.com

መደብ ጸወታ

ሎሚ

ዘዋሪት ዋንጫ ዞባ ማእከል

ኣርባዕተ ኣስመራ - ኩባንያ ሰምበል
ኣልታሕረር - ቲራቮሎ

ጽባሕ

ፕሪመር ሊግ እንግሊዝ

ማን ዩናይትድ - ሌስተር ሲቲ 10፡00 ምሸት

ኣካላዊ መምዘኒ ብቕዓት ደያኑ ተኻዪዱ

ሃገራዊ ፌደረሽን ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ ካብ 20 ሓምለ 2018 ኣትሒዙ ብተኸታታሊ ኣብ ዚሰዓብ ሰለስተ ቀዳመ-ሰንበት፡ ካብ ሽዱሽቲኦን ዞባታት ንዝተዋጽኡ ፌደራልን ኢንተርናሽናልን ደያኑን ተሓጋገዝቲ ደያኑን፡ ናይ ካልኣይ ርብዒ ዓመታዊ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት ኣካይዱ።

እዚ ብ61 ፌደራል ደያኑ ዞባ ማእከል ዝፈለመ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት ደያኑ፡ ኣብ ዝቐጸለ ሰሙን ከኣ ካብ ዞባታት ዓንሰባ፡ ደቡብ፡ ሰሜናዊ ቀይሕባሕሪ፡ ደቡባዊ ቀይሕባሕርን ዞባ ጋሽ ባርካን ንእተዋጽኡ 38 ደያኑን ተሓጋገዝቲ ደያኑን፡ ኣብ ሳልሳይ ሰሙን ከኣ ሰለስተ ደቂ ኣንስትዮ ንዝርከብኦም 12 ኢንተርናሽናል ደያኑን ኢንተርናሽናል ተሓጋገዝቲ ደያኑን ኣካዪዱ።

ዕላማ እዚ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት፡ ደያኑን ተሓጋገዝቶምን፡ ኣብ ዝካየድ ግጥማት ኵዕሶ እግሪ፡ ብብቕዓትን ብጽፈትን መታን ክዳንዩ፡ ወትሩ ድሉውነቶም ንምርግጋጽን ብቕዓቱ ዝሓለወ ግጥማት ንምክያድን ምዃኑ ኮሚቲ ዳኛት ሃገራዊ ፌደረሽን ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ ይሕብር።

ኣብ'ዚ ዝተኻየደ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት ዝሓለፉ ፌደራል ደያኑ፡ ኣብ'ቲ ብሃገራዊ ፌድረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ዝውደብ ግጥማት ተሳተፍቲ ምዃኖም ከረጋግጹ እንከለዉ፡ ኖቶም ኣብ ምድናይ ኣህጉራዊ ግጥማት ክሳተፉ ዝጸንሑ ኢንተርናሽናል ደያኑን ተሓጋገዝቲ ደያኑን ከኣ፡ ናይ ዓመተ 2019 ናይ ፊፋ መሐደሲ ምዃኑ ተሓቢሩ።

ንውጽኢት ናይ'ዚ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት ብዝምልከት፡ ዋላ'ኳ መብዛሕትኦም ካብ ተሳተፍቲ እንተሓለፉ፡ ብተዛማዲ ናይ ዞባ ማእከል ንድምር ናይ ዝተረፉ ሓሙሽተ ዞባታት ምስ እትርኢ፡ ዓብላሊ ቁጽሪ ተሳተፍቲ ናይ ዞባ ማእከል ኣብ ርእሲ ምህላዉ፡ ኣብ ቁጽሪ ናይቶም ኑቲ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት ዝሰገሩ ከኣ ብተመሳሳሊ ዓብላሊ ቁጽሪ ደያኑ ዞባ ማእከል ምህላዉ ተገምጊሙ።

ካብ 61 ተሳተፍቲ ዞባ ማእከል ሰለስተ ጥራይ ክተርፉ እንከለዉ፡ ካብ 38 ጠቕላላ ተሳተፍቲ ዝተረፉ ሓሙሽቲኦን ዞባታት ከኣ እቶም ትሽዓተ ኣብ'ዚ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት ክሰልጡ ኣይከኣሉን።

ከም ገምጋም ኮሚቲ ዳኛት ሃገራዊ ፌደረሽን ኵዕሶ እግሪ ኤርትራ፡ ጠንቂ ብዝሒ ምትራፍ ደያኑ ኣብ'ዚ መርመራ፡ ደያኑን ተሓጋገዝቶምን ብሓባርን ብስሩዕን ልምምድ ኣካላዊ ብቕዓት ዘይምክያድ ክኸውን እንከሎ፡ እቲ ኣዚ ድርኺት ዝፈጥር ከኣ ዞባታት ዘይከም'ቲ ኣብ ዞባታት ማእከልን ዓንሰባን፡ ስሩዕን ንሃዊሕ ኣዋርሕ ዝኸይድ፡ ድሉውነት ደያኑ ዝሓትት ግጥማት ዘይምህላው እዩ።

ንዕብየትን ተመኩሮን ሓደ ዳኛ፡ ብዝሒ ግጥማት ኣገዳሲ ምዃኑ ዝጠቅስ ኮሚቲ ዳኛት፡ እዚ ኣብ መርመራ ካልኣይ ርብዒ ዓመታዊ መርመራ ኣካላዊ ብቕዓት ተረኺቡ ዘሎ ውጽኢት ሕማቕ እኳ እንተዘይኮነ፡ ዞባታት ከምዚይኮነ፡ ብዕቱብ ክስርሓሉ ከምዝግባእ ኣገንዚቡ።

ክረምታዊ ውድድራት ህጻናት ይቕጽል

ብውዕውዕ መንፈስ ኣብ ኣርባዕተ ሜዳታታት ካልኣይ ደረጃ ኣብያተ ትምህርቲ ዞባ ማእከል ዝካየድ ዘሎ ክረምታዊ ውድድራት ስፖርት ህጻናት ኩዕሶ እግሪ ዞባ ማእከል፡ ቀዳማይ ዙር ዛዚሙ ኣብ ናይ ካልኣይ ዙር ተጸሚዱ ኣሎ።

ኣብዚ ሳልስቲ'ዚ ንዝተመዝገበ ውጽኢት ምስ እንዕዘብ፡ ኣብ ሜዳ መዓስከር ደንደን ዝተኻየደ ክሊ ዕደመ 12-13 ደቂ ኣንስትዮ ጎዳይፍ ንኣኽርያ 3-ብ0 ከምኡ ድማ ኣርባዕተ ኣሰመራ ንጋላነፍሒ ብዘይ ሸቶ 0-ብ0 ክፈላለያ እንከለዋ፥ ብናይ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ጎዳይፍ ንጋላነፍሒ 2-ብ0 ኣኽርያ ኣርባዕተ ኣስመራ 1-ብ0 ተዓዊተን።

ብናይ ክሊ ዕድመ 14 -15 ደቂ ኣንስትዮ ኣርባዕተ ኣስመራ ንጋላነፍሒ 2-ብ0 ጎዳይፍ ንኣኽርያ 1-ብ0 ብናይ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ጋላነፍሒ ንኣርባዕተ ኣስመራ 1-ብ0 ከምኡ ድማ ጎዳይፍ ንኣኽርያ 2-ብ0 ብዝኾነ ውጺኢት ተዓዊተን።

ክሊ ዕድመ 16-17 ደቂ ተባዕትዮ ጎዳይፍ ንኣርባዕተ ኣሰመራ 2-ብ1 ኣኽርያ ንጋላነፍሒ 5-ብ0 ናይ ደቂ ኣንስትዮ ድማ ኣኽርያ ንጋላነፍሒ 2-ብ0 ስዒረነአን።

ኣብ ሜዳ ቤት ትምህርቲ 2ይ ደረጃ ቀይሕ ባሕሪ ኣብ ዝተኻየደ ግጥም ክሊ ዕድመ 12-13 ድማ ደቂ ኣንስትዮ ዕዳጋ ሓሙስ ምስ ገጀረት 1-ብ1 ደቂ ተባዕትዮ ድማ ዕዳጋ ሓሙስ ንገጀረት 1-ብ0 ኣሰኒፈነአን።

ክሊ ዕድመ 14-15 ደቂ ኣንስትዮ ድማ በሪኽ ንዕዳጋሓሙስ 4-ብ1 ናይ ደቂ ተባዕትዮ ድማ በሪኽ ምስ ገጀረት 1-ብ1 ክፈላለያ እንከለዋ ዕዳጋ ሓሙስ ንጸጸራት 7-ብ1 ስዒራታ።

ክሊ ዕድመ 16-17 ደቂ ኣንስትዮ ገጀረት ንዕዳጋ ሓሙስ 2-ብ0 ክዕወታ ከንለዋ ናይ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ዕዳጋ ሓሙስ ምስ ገጀረት 1-ብ1 ተፈላልየን።

ኣብ ሜዳ ቤት ትምህርቲ ካልኣይ ደረጃ ባርካ ኣብ ዝተኻየደ ናይ ክሊ ዕደመ 12-13 ደቂ ኣንስትዮ ቲራቮሎ ንሰምበል 3-ብ1 ክትዕወት እንከላ፡ ብናይ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ማእከል ከተማ ንሰምበል 4-ብ2 ከምኡ'ውን ፓራዲዞ ንቲራቮሎ 1-ብ0 ስዒረአነአን።

ክሊ ዕድመ 14-15 ብናይ ደቂ ኣንስትዮ ሰምበል ንትራቮሎ 2-ብ1 ከምኡ ውን ፓራዲዞ ንማእከል ከተማ 1-ብ0 ተዓዊተን።

ክሊ ዕድመ 16-17 ደቂ ኣንስትዮ ሰምበል ንቲራቮሎ 4-ብ0 ስዒራታ። ብናይ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ሰምበል ምስ ፓራዲዞ 1-ብ1 ማዕረ ክፈላለያ እንከለዋ ማእከል ከተማ ንቲራቮሎ 3-ብ2 ስዒራታ።

ኣብ ሜዳ ቤት ትምህርቲ ኣስመራ ሓፈሻዊ፡ ኣብ ዝተኻየደ ክሊ ዕድመ 12-13 ደቂ ተባዕትዮ ሰረጀቓ ንኣባሻውል 4-ብ2 ደቂ ኣንስትዮ ድማ ኣባሻውል ንገዛባንዳ 2-ብ0 ከምኡ ውን ሰረጀቓ ንማይተመናይ 1-ብ0 ብዝኾነ ውጺኢት ተዓዊተን።

ክሊ ዕድመ 14-15 ደቂኣንስትዮ ማይተመናይ ንኣባሻውል 5-ብ0 ክትስዕራ እንከላ፡ ናይ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ገዛባንዳ ንኣባሻውል 1-ብ0 ከምኡ ውን ማይተመናይ ምስ ሰረጀቓ ብናይ ሓባር ውጺኢት 1-ብ1 ተፈላልየን።

ክሊ ዕድመ 16-17 ደቂ ኣንስትዮ ኣባሻውል ንሰረጀቓ 5-ብ0 ከምኡ'ውን ደቂ ተባዕትዮ ኣባሻውል ንማይ ተመናይ 1-ብ0 ክዕወቱ እንከለው ገዛባንዳ ምስ ሰረጀቓ 1-ብ1 ተፈላልየን። ክረምታዊ ውድድራት ካብ ሰኑይ ክሳብ ዓርቢ ኣብ ሰዓታት ቅድሚ ቀትሪ ይካየድ ምህላዉ ይፍለጥ።

ቅድድም ብሽክሊታ ከተማ ደቀምሓረ

ፌደረሽን ቅድድም ብሽክሊታ ከተማ ደቀምሓረ ዝወደቦ ውድድር ሻምፕዮን ብሽክሊታ ዝሓለፈ ሰንበት ተኻይዱ።

52 ኪሎሜተር ካብ ዝሸፈኑ ተቐዳደምቲ ቀዳማይ ዲቪዥን፡ ሳሙኤል ረዘነ ቀዳማይ ክወጽእ እንከሎ፡ ተስፋሂወት ወልደሚካኤልን የናታን ነጋሲን ድማ ካልኣይን ሳልሳይን ኮይኖም ውድድሮም ፈጺሞም።

18 ኪሎሜተር ካብ ዝሸፈኑ ተቐዳደምቲ ሳልሳይ ዲቪዥን ናሆም የሴፍ፡ ኣሌክስ በኺትን ሃይሰም ሂያብን ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ተርታ ክሕዙ እንከለዉ፡ ኣብ ውድድር ካልኣይ ዲቪዥን (32 ኪሎሜተር ተጓዒዞም) ድማ ሳሙኤል እዮብ፡ ሴም ካሕሳይን ኣቤል ፍትዊን ተመሳሳሊ ደረጃ ሒዞም። 13 ኪሎሜተር ካብ ዝሸፈና ደቂ ኣንስትዮ ተቐዳደምቲ፡ ኮኾብ ኣርኣያ፡ ሰላም መዓሾን ሳብሪና ልኡልን ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ዝወጻ ተቐዳደምቲ እየን።

ትራዎረ ናብ ዎልቭስ ተሰጋጊሩ

ክለብ ዎልቭስ፡ ንእስጳኛዊ ናይ ክንፊ ተጻዋታይ ኣዳማ ትራዎረ ብ18 ሚልዮን ፓውንድ ካብ ሚድልስ ቦሮ ምዕዳጋ ኣፍሊጣ።

እዚ ወዲ 22 ዓመት ተጻዋታይ፡ ንሓሙሽተ ዓመታት እዩ ኣብ ዎልቭስ ክጸንሕ ተሰማሚዑ። ዎልቭስ፡ ኣብዚ ናይ ምስግጋር ተጻወትቲ ወቕቲ ሓሙሻይ ተጻዋታይ ተፈርም ኣላ። ኣቐዲማ ንሩይ ፓትሪሾ፡ ጆኒ ካስትሮ ኦቶ፡ ያኦ ማውቲኖን ራውል ጂመነዝን ምዕዳጋ ይፍለጥ።

ጽባሕ ቀዳም ንኤቨርተን እተኣንግድ ዎልቭስ፡ ንትራዎረ ዘውጽኣቶ መጠን ገንዘብ ክብረወሰን ዕድጊ ተጻወትቲ (ናይታ ክለብ ምዃኑ እዩ) ሰይሩ ይርከብ። ዝሓለፈ ዓመት ካብ ፖርቶ ናብ ዎልቭስ ንዝተሰጋገረ ፖርቱጋላዊ ኣከፋፋሊ ሩበን ነቨስ ዘውጽኣቶ 16 ሚልዮን ፓውንድ ክብረወሰን ዕድጊ ተጻወትቲ ክለብ ዎልቭስ ኮይኑ ተመዝጊቡ ጸኒሑ።

ዝሓለፈ ዓመት ስፖርት ንውድድር ሻምፕዮን ሺፕ ዝተዓወተት ዎልቭስ፡ ድሕሪ 2012 እያ ናብ ውድድር ፕሪመር ሊግ እንግሊዝ ትምለስ ዘላ።

ካፓ፡ ክብረወሰን ሓለውቲ ልዳት . . .

ብቸልሲ ክህደን ዝጸንሐ ሓላዊ ልዳት ክለብ ኣትለቲክ ቢልባኦ ካፓ ኣሪዛባላጋ፡ ብ71 ሚልዮን ፓውንድ ናብ ሜዳ ስታንፎርድ ብሪጅ ናይ ምግዓዙ ተኽእሎ ምዕዛዙ ተሓቢሩ።

ትማሊ ኣማሲያኡ ምስታ ኣብ ውድድር ላሊጋ እስጳኛ እትነጥፍ ክለቡ 71 ሚልዮን ፓውንድ ናይ መፋነዊ ገንዘብ ክትከፍል ዝተሰማምዐት ቸልሲ፡ እንተደኣ ንካፓ ኣማዒዛቶ ክብረወሰን ዕድጊ ሓላዊ ልዳት ዓለም ኮይኑ ክምዝገበላ እዩ። በዚ ድማ፡ ዝሓለፈ ሓምለ፡ ሊቨርፑል ንኣሊሰን ዘውጽኣቶ 66.8 ሚልዮን ፓውንድ ክብረወሰን ዕድጊ ሓላዊ ልዳት ዓለም ክስበር እዩ።

ወዲ 23 ዓመት እስጳኛዊ ካፓ፡ መተካእታ ናይቲ ናብ ሪያል ማድሪድ ናይ ምስግጋር ተኽእሎ ዘለዎ ቲቦት ኮርቶዋ ክኸውን ከምዝኽእል ሓያለ ተንተንቲ የረድኡ።

ዝሓለፈ ክልተ ዓመታት ስፖርት ኣብ ቢልባኦ ዝጸንሐ ካፓ፡ ብሓፈሻ 53 ጸወታታት ላሊጋ ኣካይዱ። ብተደጋጋሚ ካብ ሪያል ማድሪድ ጸውዒት ክቐርበሉ ንጸንሐ ካፓ፡ ምስ ኣትለቲክ ቢልባኦ ክሳብ 2025 ዘጸንሕ ውዕል ነይርዎ። ኣብ ሃገራዊት ጋንታ እስጳኛ ድሕሪ ዴቪድ ደ ሂያ ዝስዕብ ካፓ፡ ሓንሳብ ጥራይ እዩ ተሰሊፉ።

ንገለ ክብረወሰን ሒዞም ዝጸንሑ ሓለውቲ ልዳት ምስ እንዝክር፡ ፊል ፓርከር ኣብ 1979 ካብ ኪውፒኣር ናብ ዌስት ሃም ዝተሰጋገረሉ 565,000 ፓውንድ ብቐዳምነት ይጥቀስ። ዌትስ ሃም እዚ ሓላዊ ልዳት ምስ ከም ማንቸስተር ዩናይትድ ዝኣመሰላ ክለባት ብምቅላስ እያ ኣብ ሕቑፋ ኣእትያቶ። ኣብ 1986 ካብ ኣትለቲክ ቢልባኦ ናብ ባርሴሎና ብ1.7 ሚልዮን ፓውንድ ዝተሰጋገረ ኣንዶኒ ዘብዛሬታ ንልዕሊ 10 ዓመታት ኣብታ ሓዳስ ክለቡ ዝሰበረት ብቐዳምነት ክሰለፍ ክኢሉ እዩ።

ኣብ 1993 ሉካ ማርከጃኒ ካብ ቶሪኖ ናብ ላዝዮ፥ ጃንሉካ ፕግሉካ ካብ ሳምፕዶርያ ናብ ኢንተር ሚላን ኣብ 1994 ብ7 ሚልዮን ፓውንድ፥ ኣንጀሎ ፑሩዚ ኣብ 2000 ካብ ኢንተር ናብ ላዝዮ ዝተሰጋገረሉ 15.7 ሚልዮን ፓውንድ፥ ጃን ሉውጂ ቡፎን ካብ ፓርማ ናብ ጁቬ ብ33 ሚልዮን ፓውንድ ኣብ 2001 ዝተጻምበረሉ መጠን ገንዘብ፥ ኤደርሰን ካብ በነፊካ ናብ ማን ሲቲ ዝተሰጋገረሉ 35 ሚልዮን ፓውንድ ከምኡ ድማ ቅድሚ ሒደት ሳምንቲ ኣሊሰን ካብ ሮማ ናብ ሊቨርፑል ዝፃዕዘሉ 67 ሚልዮን ፓውንድ ኣኣብ ግዚኡ ክብረወሰን ሒዙ ዝጸንሐ እዩ።

ዛጊት፡ ኣሊሰን ካብ ሓለውቲ ልዳት፡ ካብ ሳውዝሃምፕተን ናብ ሊቨርፑል ብ75 ሚልዮን ፓውንድ ዝተሰጋገረ ተኸላኻሊ ቫን ዳይክ፥ ካብ ሊቨርፑል ናብ ባርሴሎና ብ145 ሚልዮን ፓውንድ ዝገዓዘ ኣከፋፋሊ ፊሊፕ ካውቲኖ ከምኡ ድማ ኣብ መስመር ምጥቃዕ ካብ ባርሳ ናብ ፓሪስ ሴንት ጀርማይን ብ198 ሚልዮን ፓውንድ ኪታሙ ዘኸበረ ነይማር ኣኣብ ዝስለፉሉ መስመር ክብረወሰን (ናይ ካፓ ምልእ ብምልእ ስለዘይተሰጋገረ) ሒዞም ይርከቡ።

ሙሳ ምስ ባርሳ ተሰማሚዑ

ባርሴሎና፡ ንሴኔጋላዊ ኮኾብ ተጻዋታይ ሙሳ ዋጉ ብ4.5 ሚልዮን ፓውንድ ምፍራማ ኣፍሊጣ።

እዚ ካብ በልጁማዊት ክለብ ከኤኤስኤስ ዩፐን ንሓሙሽተ ዓመታት ኣብ ሜዳ ኖ ካምፕ ክጸንሕ ዝተሰማምዐ ተጻዋታይ፡ ኣብ የማናይ ሸነኽ መስመር ምክልኻል ክሰለፍ እዩ። ምስታ ካልኣይቲ ጋንታ ባርሴሎና (ቢ) ክጻወት ምዃኑ ዝተሓበረ ሙሳ፡ ናብ ካልእ ክለብ እንተደኣ ክሰጋገር ኮይኑ፡ እታ ትዕድጎ ክለብ 90 ሚልዮን ፓውንድ መፋነዊ ክትከፍል ዘገድድ ውዕል እውን ኩቲሙ ኣሎ።

ፍርያት ኣካዳሚ ጸወታ ኵዕሶ እግሪ ቐጠር (ኣስፓየር ኣካዳሚ) ዝኾነ እዚ ሴኔጋላዊ፡ ኣብ ውድድር ዋንጫ ዓለም 2018 ኣንጻር ሴኔጋል ሸቶ ከመዝግብ ክኢሉ እዩ። በዚ ድማ ብዕድመ ዝነኣሰ ኣፍሪቃዊ ተጻዋታይ ኣብ ውድድር ዋንጫ ዓለም 2018 ኮይኑ ብኸብሪ ተመዝጊቡ ኣሎ። ብሓፈሻ 13 ጸወታታት ምስ ሴኔጋል ዘካየደ ሙሳ፡ ጽባሕ ኣብ ባርሴሎና ወግዓዊ ናይ ምቕባል ስነስርዓት ክካየደሉ እዩ።

ምልክታ

ቤትልሄም ታደሰ - እምነት ኣማኑኤል
ሊድያ ስልጣን

ቀንዴል

1.ትምህርቲ መካኒክ

ብክልሰ ሓሳባት ብሙኩራት መምሃራን ብኢንጅነራን ዝተመረቁ ከምኡ ክኣ ኣብ ዓቢ ጋራጅ ናእሽቱን ዓበይትን መካይን ብግብሪ ምርኣይ ዘለዎ ፣

ኣብ ጋራጅ ብግብሪ ምርኣይ ዘለዎ

2.ኮምፒተር
3. ኣካውንቲንግ ምስ ፒችትሪ
4. ግራፊክስ

ብርትዓዊ ዋጋ ኣዳልዩ ከም ዘሎ ንወለድን ንተማሃሮን ይሕብር፡

ኣድራሻና፦ ጎኒ ሲነማ ሮማ ፊት ቶታል

ቁ.ስ. 121571 / 07172309/07325197

ዞባ ማእከል ኣስመራ

ኣቶ ናትናኤል የሃንስ በርሀ ምባል ተሪፉ፡ ኣስመሮም ኣስመላሽ ተኽለሃይማኖት ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን23/8/18 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 5ይ መጋባኣያ ይቕረብ።

ወ/ሮ ሓዳስ ጳውሎስ ቀሺ ገብረመድህን፡ ኣቦይ ቅድሚ ካብዛ ዓለም ብሞት ምፍላዩ ኣብ ምም/ን/ዞ/ማእከል ምም/ን/ዞ/ፓራዲዞ ዓዲ-ሰግዶ ኣብ ሎታ 26 ፓርሰል 'ኤ' ዝርከብ መለለዪ ቁ/146/ብቁ/መዝ 000189 ዝተመዝገበ፡ ስፍሓቱ 604 ት/ሜ ብስሙ ዝተመዝገበ ተራ ገዛ ኣብ ውሽጡ ሓደ ሳሎን 2 መደቀሲ ሽቓቕን ክሽነን ዝተሰርሓሉ ዘይንቀሳቐስ ንብረት (ገዛ) ብዘይካኡ ኣብ ዓዲ ሰግዶ ኣብ ናይ ቀደም ጤሳ ዝርከብ 2 ክፍሊ ስሩሕ ገዛ ዘለዎ፡ ኣብ ቅድሚ ረጂስትራር ቤ/ፍ ዞባ ማእከልን ኣብ ቅድሚ 4 መሰኻኽርን ብቁ/መዝ 269/2007 ብዕለት 5/9/2007 ዓ/ም ብምሉእ ድሌቱን ፍቓዱን ምስ ምሉእ ኣእምሮኡ እንከሎ፡ ብህያብ ንዓይ ስለዝሃቡኒ፡ ናብ ስመይ ይመሓላለፈለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን8/10/18 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባኣያ ቁ/35 ይቕረብ።

ዞባ ዓንሰባ ከረን

ሪታ ወልዳይ ሙሳ ምባል ትሪፉ፡ ሪታ ሃብትኣብ መሓሪ ሰጊድ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን2/10/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ገርገፍ

ወ/ሮ ምሕረት ብርሃነ ብሩ፡ በዓል-ቤተይ ኣብርሃ ተወልደ ምስግና ስለዝተሰውኡ፡ ኣነ ምስ 6 ደቀይ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/8/18 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ምልክታ

ወ/ሮ ማርያ ሓዳስ ግራልማን ዝተብሃልኩ፡ ናይ ወላዲት ኣደይ ነፍ/ ሓዳስ ሃይለ ማሉ ሕጋዊት ወራሲት ምዃነይ፡ ብቤት ፍርዲ ዞባ ማእከል ብቁ.መዝ 2369/2003 ብዕለት 26/01/2013 ዓ/ም ኣብ ዝወዓለ መጋባኣያ ብዝተረጋገጸለይ መሰረት፡ ነዚ ኣብ ኣስመራ ደንበ ሰምበል (እንዳ ኮርያ) ዞባ 4 ምም 03 ህንጻ 108 ቁጽሪ ገዛ 203 ዝርከብ፡ ስፍሓቱ 97.02 ት/ሜትሮ ኣብ ውሽጡ 3 ክፍሊ ምስ ዓይኒ ምድርን ክሽነን ዝተሰርሓሉ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፡ ናብ ስመይ ከመሓላልፎ ስለዝደለኹ፣ እቃወም እየ ዝብል ወገን እንተሎ፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ ሒዙ፡ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ (ሓደ ወርሒ) ኣብ ቤ/ጽ ፓብሊክ ኖታሪ ካዳስተር ይቕረብ።

ወ/ሮ ማርያ ሓዳስ ግራልማን

ብስም ዝማም ተኽለ ሃይለ ዝተመዝገበ፡ ብቁ.ፍ.ዋኒን ASL00039476 ዝኾነ፡ ኣብ ዞባ ማእከል ን/ዞባ ዕዳጋ ሓሙስ ጎደና ዓዲ ግራማተን ቁ.ገዛ 39 ዝርከብ ናይ ድኳን ንግዲ ትካለይ፡ ንወ/ሮ ተብርህ ከበደ ወልደማርያም ካብ ዕለት 01/01/2018 ክሳብ 31/01/18 ኣካርየዮ ስለዘለኹ፣ ዝቃወም ምስ ዝህሉ፡ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ስልጣን ንቤት ፍርዲ ተቓውምኡ የቕርብ። እንተዘይኮይኑ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እቲ ናይ ክራይ ውዕል ሕጋዊ ምዝገባ ከምዝፍጸመሉ ኣፍልጥ።

ዝማም ተኽለ ሃይለ

ብስም ርእሶም ገብረማርያም ተ/ሃይማኖት ዝተመዝገበ፡ ብቁ.ፍ.ዋኒን ASL00027204 ዝኾነ፡ ኣብ ዞባ ማእከል ን/ዞባ ገዛ ባንዳ ጎደና ኢደርባ ቁ.ገዛ 7 ዝርከብ ናይ ድኳን ንግዲ ትካለይ፡ ንኣቶ በረኸት መሓሪ ባህልቢ ካብ ዕለት 01/6/2018 ክሳብ ዕለት 31/05/2021 ኣካርየዮ ስለዘለኹ፣ ዝቃወም ምስ ዝህሉ፡ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ስልጣን ንቤት ፍርዲ ተቓውሞኡ የቕርብ። እንተዘይኮይኑ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እቲ ናይ ክራይ ውዕል ሕጋዊ ምዝገባ ከምዝፍጸመሉ ኣፍልጥ።

ርእሶም ገብረማርያም ተ/ሃይማኖት

ኣቶ ሰለሙን ገብረማርያም ዑቕባዝጊን ወ/ሮ ለተድንግል ገብረኺዳን ሃብተጋብርን ብዕለት 02/11/2010 ብቁ.መዝ 252/2010 ኣብ 1ይ ቤት ፍርዲ ዞባ ማእከል ረጂስትራር ቀሪቦም ንዓይ ነቲ ኣብ ከተማ ኣስመራ ዞባ 6 ምም 08 ጎደና 825 ቁ.ገዛ 3 ቀንዲ ክፍልታት 3 ሓገዝቲ ክፍልታት ኣብ ኮምሽን ኣባይቲ ብቁ.ምስክር ወረቐት 116788 መወከሲ ቁ.102804 ብስም ወላድየይ ኣቶ ሰለሙን ገብረማርያም ዑቕባዝጊ ዝተመዝገበ ብመልክዕ ውህብቶ ብዝሃቡኒ መሰረት፡ ስም ዋንነት ናብ ስመይ ከመሓላልፎ ስለዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ካብ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ካዳስተርን ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪን ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ የቕርብ። እንተዘይቀሪቡ ሰነዳተይ ኣቕሪበ ናብ ስመይ ከመሓላልፎ ምዃነይ የፍልጥ።

ወ/ሮ ገነት ሰለሙን ገብረማርያም
ብወኪል ኣቶ ሰለሙን ገብረማርያም

ወ/ት ኣርያም ሰሎሙን ጎይትኦም ዝተፈቕደለን ናይ ቡቲክ ንግዳዊ ትካለን 'ዳውሪብ ቡቲክ' (DAWURIB BOUTIQUE) ተባሂሉ ክሰየመለን ስለዝሓተታ፡ እዚ ናይ ንግዲ ስም ቅድሚ ምምዝጋብና ዝቃወም ኣካል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ካብ ሕጋዊ ቤት ፍርዲ መአገዲ የቕርብ። እንተዘይኮይኑ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እዚ ናይ ንግዲ ስም ከምንምዝግቦ ነፍልጥ።

ክፍሊ ውሽጣዊ ንግዲ

SAINT MARRY ELEMENTARY, JUNIOR AND SECONDARY SCHOOL INVITES QUALIFIED TEACHERS & ADMINISTRATIVE STAFF MEMBERS FOR THE FOLLOWING LEVELS AND SUBJECTS (POSTS).

Secondary Level

Subject	Minimum Qualification	Experience	Required Number	Term
English	12+4	Minimum 3 years	4	Permanent
Mathematics	12+4	Minimum 3 years	4	Permanent
Physics	12+4	Minimum 3 years	2	Permanent
Chemistry	12+4	Minimum 3 years	2	Permanent
Business	12+4	Minimum 3 years	1	Permanent
Physical Education	12+2	Minimum 3 years	1	Permanent

Junior Level

Subject	Minimum Qualification	Experience	Required Number	Term
Social Study	12+2	Minimum 3 years	2	Permanent
Physical Education	12+2	Minimum 3 years	1	Permanent
Science	12+2	Minimum 3 years	1	Permanent

Staff Admistration

post	Minimum Qualification	Experience	Required Number	Term
Finance & Administration	12+4 in management or related field	Minimum 3 years in the field	1	Permanent
Accountant	12+4 in accounting	Minimum 5 years in the field	1	Permanent
Pedagogy Head Sec	12+4	Min 4years in the same field Min 5 years in the field in the junior level Min 10 years as Teacher	1	Permanent
Pedagogy Head Junior School	12+2	Min 4 years in the same field Min 6 years as Teacher (junior)	1	Permanent
Accountant	12+4 In Accounting	Min 3 years in the same field Min 5 years as teacher Knowledge of peach tree is compulsory	1	Permanent
Casher	12	Min 2 years in the same field Min 4 years as a teacher	1	Permanent

Additional Requirements

- Having fulfilled his/her national Service obligation and provide evidence of release paper from the ministry of Defense.
- Applicants will submit their documents to the school.
- Deadline for application:- 10 days from the day of publication in the News paper.

ንኻልኣይ ግዜ ዝወጸ ምልክታ ጨረታ

ኢንስቲትዩት ቴክኖሎጂ ኤርትራ፡ ፎቶ ኮፒየርን ፕሪንተርን ብቑዕ ናይ ኣገልግሎት ጽገናን (service and maintenance) ዝህቡ ንሓደ ዓመት ኣወዳዲሩ ከወዓዕል ስለ ዝደለና ንግዱሳት ተወዳደርቲ ንጨረታ ይዕድም።

ተሓራረትቲ ከማልእዎ ዘለዎም ረቛሒታት

1.ፎቶ ኮፒ ናይ 2017 ዝተሓደሰ ንግዲ ፍቓድን መንነትን ዓመታዊ ግብሪ ዝኸፈለሉ ከቕርቡ ኣለዎም።
2.ንመኽበሪ ጨረታ 50,000.00 ናቕፋ ቸክ (C.P.O) የትሕዝ።
3.ተሓራረትቲ ዘይምለስ 100.00 ናቕፋ ብምኽፋል ሰነድ ጨረታ ይወስዱ።
4.ምልክታ ጨረታ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ዓሰርተ መዓልቲ (10) ክፉት ኮይኑ፡ ንጽባሒቱ ኣብ ናይ ስራሕ ሰዓታት 10፡00 ቅ.ቀ ተሓራረትቲ ወይ'ውን ሕጋውያን ወከልቶም ኣብ ዝተረኽብሉ ይኽፈት።
5. ደረጃ ክእለት/ብቕዓት ዝገልጽ ሰነድ ፎቶ ኮፒ የቕርብ።

ንተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ ኢንስቲትዩት ቴክኖሎጂ ኤርትራ ኣብ ኣሃዱ ዕድጊ ብምምጻእ ወይ ብቁ.ስልኪ 08202671 ብምድዋል ምውካስ ይከኣል።

ትካልና ዝሓሸ ኣማራጺ እንተረኺቡ፡ ብኽፊል ወይ ብምሉኡ ናይ ምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ኢንስቲትዩት ቴክኖሎጂ ኤርትራ

ERITREA-CHINA EXPLORATION AND MINING SHARE COMPANY

Abo Street, No.4, House No. 47/49, Gejeret; Tel. +291-1-123119; Asmara, Eritrea.

VACANCY ANNOUNCEMENT

Eritrea-China Exploration and Mining share Company (ECEM) invites qualified applicants for the following posts:

1. Position: Project Manager
   Place of Work: Augaro
   Starting Date: September 2018
   Salary: As per company scale
   Contract type: Indefinite period
   Number required: One(1)

Main Functions
- Provide leadership to the project
- Finance and Budget for the project
- Policies & procedures
- Writing reports to head office & data control
- Administration

Knowledge Experience and Skills
Qualifications:
- Masters in Geology or related fields and preferable if there is some knowledge in Business administration or Management

Skills:
- 5-10 years' experience in exploration or mining areas
- Good command of written and spoken English

2. Position: Deputy Project Manager
   Place of Work: Augaro
   Starting Date: September 2018
   Salary: As per company scale
   Contract type: Indefinite period
   Number required: One(1)

Main Functions
- Provide leadership to the project and assist the project manager
- Follow up all health and safety procedures and conduct daily pre start meetings.
- Policies & procedures
- Writing reports to head office & data control
- Administration
- Conduct inspection
- Provide technical support and assistance
- Assist in the preparation of Budget

Knowledge Experience and Skills
Qualifications:
- BSc in Geology or related fields and preferable if there is knowledge in Business administration or Management

Skills:
- 4-8 years' experience in exploration or mining areas
- Good command of written and spoken English

3. Position: Safety Manager
   Place of Work: Augaro
   Starting Date: September 2018
   Salary: As per company scale
   Contract type: Indefinite period
   Number required: One(1)

Main Functions
- Follow up all Safety and health procedures
- Improve the environment and protect health of the employees
- safety first, and attach great importance to prevention; make participation of all To put employees and implement in an all-round way
- Accident Reporting
- Assignment of responsibilities
- Emergency Preparedness
- Inspect First Aid station
- Hazard Identification
- Planned Maintenance of project equipment's
- Organize Induction Training for all employees
- Inspect all company employees for personal protective equipment

Knowledge experience and skills
Qualifications:
BSc in HSE or other related fields
Diploma in Management

Skills:
- 5 years' experience in exploration or mining areas as a Safety officer
- Good command of written and spoken English

4. Position: Driller
   Place of Work: Augaro
   Starting Date: September 2018
   Salary: As per company scale
   Contract type: Indefinite period
   Number required: One(2)

Main functions
- Conduct drilling following the health and safety procedures
- Record daily pre-start check sheets
- Ensure that hazards are identified and standard operating procedures are followed
- Ensure safe and effective movement of rigs and suitability of drilling platforms
- Ensure that the operation of the rig does not impact on the environment
- Participate in daily pre-start safety meetings and monthly meetings

Knowledge experience and skills
Qualifications:
- BSc in Mechanical Engineering/ or related fields

Skills:
- 5-8 years' experience as a Driller
- Exposure to mining would be an advantage
- Good command of written and spoken English

Additional Requirement for Nationals:
- Having fulfilled his/her National Service Obligation and provide evidence of release paper from Ministry of Defense
- Present clearance paper from current/last employer
- Testimonial documents to be attached (CV, experience credentials, copy of your National Identity card etc.)
- Only shortlisted applicants would be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to sender.
- All applications should be sent through the post office.
- Deadline for application: 5 days from the day of publication in the Newspaper.

➢ Note to non-Eritrean applicants:

Please send a copy of your application to Aliens Employment permit Affairs, P.O.Box 7940 Asmara, Eritrea.

ንኻልኣይ ግዜ ዝወጸ ምልክታ ጨረታ

ኢንስቲትዩት ቴክኖሎጂ ኤርትራ ማይ ነፍሒ፡ ንሓደ ዓመት ዝጸንሕ ውዕል ንዕውታት ግቡኦም ዘማልኡ ተጫረትቲ ከወዳድር፡

1. ተረፍ መግቢ (ኩሉ ዓይነት ጸብሒ)
2. ዘይበሰለ ኣሕምልቲ ቀራፍ ድንሽ
3. ተረፍ መረፍ ሕብስቲ

ኣጫሪቱ ክሽይጥ ስለ ዝደለየ፡ ናይ ምስባሕን ምርባሕን ጥሪት ፍቓድ ዘለዎም ግዱሳት ተጫረትቲ ይዕድም። ተጫራቲ ኣብ ሰታሪት ዝተዓሸገ ዋጋ ዝገልጽ ደብዳቤ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ዓሰርተ መዓልቲ (10) ክፉት ኮይኑ፡ ንጽባሒቱ ኣብ ናይ ሰራሕ ሰዓታት 10:00 ቅ.ቀ ተጫረትቲ ወይ'ውን ሕጋውያን ወከልቶም ኣብ ዝተረኽብሉ ሳንዱቕ ጨረታ ይኽፈት፡ ተዓዋቲ ይፍለጥ። ንዝርዝር ሓበሬታ ኣብ መዓልቲ ሰራሕ ኣብ ዘሎ ግዜ ቤ/ጽ ኣሃዱ ዕድጊ ብኣካል ወይ ብቁ.ተ.ሌ 08202671 ምውካስ ይከኣል። ተጫረትቲ ንመኽበሪ ጨረታ ዝኸውን 100,00 (ሚእቲ ሽሕ) ናቕፋ ብሲ.ፒ.ኦ (C.P.O) የትሕዙ። ተጫረትቲ ናይ 2017 ዝተሓደሰ ንግዲ ፍቓድን መንነትን ዓመታዊ ግብሪ ዝኸፈለሉ ከቕርብ ኣለዎ። ተጫረትቲ ዘይምለሰ 100 ናቕፋ ብምኽፋል ሰነድ ጨረታ ይወሰዱ። ኢንስቲትዩት ቴክኖሎጂ ኤርትራ ዝሓሸ ኣማራጺ እንተረኺቡ፡ ብኸፊል ወይ ብምሉኡ ናይ ምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ኢንስቲትዩት ቴክኖሎጂ ኤርትራ

ታደሰ ተኽለ

ብራዚል - ኣብ ቀይዲ ዝርከብ ዳ ሲልቫ ንውድድር ተሓርዩ

ኣብ ብራዚል፡ ንውድድር ፕረዚደንታዊ ምርጫ ዝዳሎ ዘሎ ሰልፊ ሰራሕተኛታት፡ ኣብ ቤት-ማእሰርቲ ዝርከብ ፕረዚደንት-ነበር ልዊስ ኢናስዮ ዳ ሲልቫ ኑቲ ሰልፊ ወኪሉ ክወዳደር ከምዝሓረዮ ምንጭታት ሓቢሮም።

ዳ ሲልቫ ካብ 2003 ክሳብ 2010 ፕረዚደንት ብራዚል ኰይኑ ዘገልገለ እዩ። ኣብዚ ዓመት'ዚ ብዘቕረበሉ ክሲ ብልሽውና ከኣ ተፈሪዱ ናብ ቤት-ማእሰርቲ ኣትዩ።

ንጨረታ ካብ ዝወዳደር ዝበረ ሓደ ኩባንያ ህንጻ ብዝተቐበሎ ብላዕ 'ሓንቲ ሽላ ገዛ ገዚኡ' ብዝብል ክሲ፡ ማእሰርቲ ከም እተበየኖ ጸብጻባት ይሕብሩ። ንሱ ግና፡ "ናብ ውድድር ፕረዚደንታዊ ምርጫ ምእንቲ ከይቀርብ ዝተኣልመሉይ ውዲት እዩ" በሃላይ እዩ።

ካብ ህዝቢ ብዝተወሰደ ገምጋም፡ ዳ ሲልቫ ብዙሕ ህዝባዊ ደገፍ ከምዘለዎ ብኣጋ ተፈሊጡ ኣሎ። ብሕጊ ምርጫ እታ ሃገር ከም ሕጹይ ኰይኑ ክቐርብ እንተደኣ ዘይክእል ኰይኑ፡ ደገፍቲ 'ሰልፊ ሰራሕተኛታት' ዝወክሎም ሰብ ኣብ ቀረባ መጻኢ ክመርጹ ምኳኖም ይግመት።

ካልኣት ተቐናቐንቲ ሰልፍታት ግና፡ ኣብ ህዝቢ ዝረአ ዘሎ ጥሩፋት ፖለቲካ፡ ብሰንኪ እቲ ሰልፊ ክዝርግሖ ዝጸንሐ ሓሶት ከምዝኾነ ብምሕባር፡ ኣብ ብራዚል ካብ 13 ሚልዮን ዘይውሕዱ ስራሕኣልቦ ሰባት ከምዝለዉ'ን ዚ ጸገማት'ዚ ክዕሪ ዝኽእል ፖለቲካዊ ለውጢ ከም ዘድሊ'ን ይገልጹ።

ኣመሪካ፡ "ንስዑዲ - ዓረብን ካናዳን ኣይሽምግልን" ትብል

ኣመሪካ፡ ኣብ መንጎ ካናዳን ስዑዲ-ዓረብን ኣብ ዝተፈጥረ ባእሲ ክትሽምግል ከምዘይትደሊ ምንጭታት ሓቢሮም።

ኣፈኛ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ኣመሪካ፡ "ክልቲኦም ወገናት፡ ጸገማቶም ባዕሎም ክፈትሑ ኣለዎም እምበር ንሕና ክንዐርየሎም ክንጸንዑ የብሎምን" ከምዝበለት ተፈሊጡ።

ኣብ ስዑዲ-ዓረብ ብሕጊ ዝሕተቱ ዘለዉ ሰባት ክፍትሑ ካናዳ ደጋጊማ ድሕሪ ምጽዋዓ፡ ስዑዲ-ዓረብ ኣብዚ ቕንያት'ዚ ንኣምባሳደር ካናዳ ከም ዝሰጎገቶን፡ ኣብ ካናዳ ዝነበረ ኣምባሳደራ እውን ከም ዝጸውዐቶን ይፍለጥ።

ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ስዑዲ-ዓረብ፡ "ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ሃገርና፡ ካብ ካልእ ሃገር ዝኾነ ትእዛዝ ከም ዘይንቕበል ክፍለጥ ኣለዎ" ክብል ኣጠንቂቑ።

ኣብ ሪያድ ዝነበረ ኣምባሳደር ካናዳ ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓታት ኣብ ርእሲ ምውጻኡ፡ ምስ ካናዳ ዝጸንሐ ንግዳዊ ርክብት ከምዝድስከል ከምእተገብረ ተፈሊጡ።

ኣብ ሪያድ ዝርከብ ቤት ጽሕፈት ኤምባሲ ካናዳ፡ ሰመር በደዊ ዝተባህለት ጓል-ኣንስተይቲ ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ብምእታዋ - 'ኣዝዩ ከምዝተሓሰበ'፡ ከሎም ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ዝርከቡ ሰባት እውን 'ብህጹጽ' ክፍትሑ ድልየቱ ምኳኑን ክሓትት ምቐናዩ እዩ ዝሕበር።

እዚ ስዑዲ-ዓረብ ኣብ ልዕሊ ካናዳ ወሲዳቶ ዘላ ስጉምቲ፡ ናብ ካናዳ ጥራይ ዝጠመተ ከምዘይኮነ ዝገልጹ ሓበሬታታት፡ ካልኦት ሃገራት እውን ቀድሚ ነቐፌታ ምሰንዛረን ብዘዕባ'ቲ ዘሰዕቦ መዘዝ ክስተብህላ ከምዘድሊ መልእኽቲ ንምሕላፍ ምኳኑ የረድኡ።

ካናዳ ካብ ግዳም እተእትዎ ኑዳዲ እቲ 10 ሚእታዊት ካብ ስዑዲ-ዓረብ ምኳኑን፡ ኣብ መንጎ ክልቲኣን ሃገራት ዓመታዊ ናይ 3 ቢልዮን ዶላር ንግድ ከም ዝዩደን ጸብጻባት ሓቢሮም።

ብዘይካ ኣመሪካ ሓያሎ ካልኦት መሓዙት ካናዳ ኣብዚ ምስ ስዑዲ ዓረብ ተፈጢሩ ዘሎ ምቕሕሓር ምትእትታው ካብ ምግባር ተቖጢበን ከምዘለዋ ተፈሊጡ።

እስራኤል፡ ብመቕተልቲ ሶርያዊ መሃንድስ ተጠርጢራ

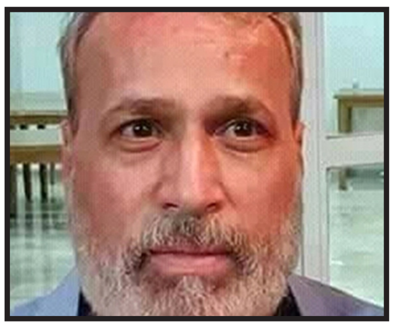

ኣብዚ ቕንያት'ዚ፡ ብዝተጻወደ ቦምብ ኣብ ዝተፈጸመ መቕተልቲ ሶርያዊ መሃንድስ ሮኬት፡ ኣገልግሎት ስለያ እስራኤል (ሞሳድ) ኢድ ከይሃለዎ ከም ዘይተርፍ ንኒውዮርክ ታይምስ' ብምጥቃስ ጸብጻባት ገሊጾም።

ምሲያፍ ኣብ ዝተባህለት ከተማ ሶርያ፡ ቀንዲ መሃንድስ ተወንጨፍቲ ሮኬታት ምንባሩ ዝነገረሉ ዓዚዝ ኣስበር፡ ዝሓለፈ ቀዳም እዩ ብዝተጻወደሉ ነታጒ ሞይቱ።

እቲ ፍጻመ እስራኤል ዘዋደደቶ ክኸውን ከም ዝኽእል ንዝተኻዕለ ዜና፡ እስራኤል ኣሉታ ሂባትሉ ኣላ።

መዋቲ ኣስበር፡ ኣብ ደቂቕ ነቓጣ ፊልየም ዝጭምቱ ተወንጨፍቲ ኣብ ምምዕባል ዝተጸፍ ንእስራኤል ዘሸገር ኣጽዋራት ኣብ ምምዕባል ክተግህ ምጽንሑን ምንጭታት ይሕብሩ።

ሞሳድ፡ ብዘኽትሎ ምስጢራዊን ረቂቕን ኣካይዳኡ ኣብ ማእከላይ ምብራቕ ብዘፈጠሮ ስኡእምሮኣዊ እምነትን፡ ኣብ ዝፍጸሙ ከበድቲ ስርሒታት ቀዳማይ ተጠርጣሪ ከምዝኾነ እቲ ምንጪ የረድእ።

ሚኒስተር ምክልኻል እስራኤል - "ኣብ ማእከላይ ምብራቕ፡ መዓልታዊ ብኣማኢት ዝቑጸሩ ተተኲስቲ እናንተጉ ሰባት ኣብ ዝቅታተሉ ኢጋጠሚታት፡ ንዖና እየም ተሓተትቲ ክንብሩና ዝደልዩ። እዚ ሕጂ ዝበሃል ዘሎ እውን ሓድሽ ኣይኮነን" ኢሉ።

ቺለ፡ ብዋሕዚ ስደተኛታት ሃገራት ላቲን ተማርር

ሃገረ ቺለ ብእተመዝገበ ዘላ ቀጻሊ ምዕባለታት ቁጠባ፡ ኣብ ላቲን ኣመሪካ ካብ ዝርከብ ጎረባብቲ ሃገራት - ዋሕዚ ስደተኛታት የጋጥማ ከምዘሎ ተሓቢሩ።

ቀድሚ ክልተ ዓመት፡ ኣስታት ፍርቂ ሚልዮን ስደተኛታት ሃገራት ላቲን ኣመሪካ ናብ ቺለ ከም ዝኣተዉ ዝሕብሩ ጸብጻባት፡ እቲ ቁጽሪ ዝሓለፈ ዓመት ናብ ኣርባዕተ ዕጽፊ ዓብዩ - ክልተ ሚልዮን ናይ ቁጠባ ስደተኛታት ከም ዝኣተዉዋ የረድኡ።

ኣብዚ ግዜ'ዚ ካብ ህዝቢ እታ ሃገር እቲ 7 ሚእታዊት ስደተኛ ከምዝኾኑ፡ እዚ ኣብ ልዕሊ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ጸቕጢ ይፈጥር ብምህላዉ፡ ድማ፡ ካብ ህዝቢ መረረን ምዕዝምዛማትን ክሰማዕ ምጅማሩ ይግለጽ።

ዜጋታት ሓያሎ ሃገራት ደቡብ ኣመሪካ፡ ካብ ሃገር ናብ ሃገር ብዘይቪዛ ክኣትዉ ስለዝኽእሉ፡ ካብ ርሑቕ ሃገራት እውን ምስኣየም ተጸንበርም ብኣውየቡሳት እናተጓዕዙ ዝኣትዉ ደለይቲ ስራሕ ስደተኛታት ከምዝበዝሑ ምንጭታት የረድኡ።

ሕብረት መንግስታት ኣመሪካ፡ ካብ ሃገራት ላቲን ኣብ ዝኣትዉ ስደተኛታት ብርቱዕ ቊጽጽር ብምግባሩ፡ ዋሕዚ ስደተኛታት ናብ ምዕቡል ዝበላ ሃገራት ደቡብ ኣመሪካ ከምዝቐነዐ እዮም ምንጭታት የገንዘቡ።

ዓመታዊ ማእከላይ እቶት ውልቀ ዜጋ 15 ሽሕ ዶላር ከም ዝኾነት ኣብ ዝነገረላ ሃገረ-ቺለ፡ ክቱር ድኽነት ነበረያ-ነበረ ከምዝኾነ ዘረድኡ ምንጭታት፡ ኣብዚ ግዜ'ዚ ግዱ፡ ወሰናስን ከተማታታ ብታኒካታትን ግድግዳታትን ብዝተሰርሐ መጽለሊታት ተኸበቡ ከምዝረአ ይገልጹ።

ብመሰረት ሓበሬታ፡ ቋንቋ ስጳኛ ዝዛረቡ ካብ ቬንዙዌላ፡ ቦሊቭያን ፔሩን ዝኣትዉ ስደተኛታት፡ ምስ ህዝቢ ቺለ ብመልክዕን ባህልን ስለዝሰማምዑ፡ ብቐሊሉ ተወሃሂዶም ክነብሩ ይኽእሉ እዮም። ዓሌት ኣፍሮ-ካሪብያን ዝኾኑ ካብ ሀይቲ ዝስደዱ ግና፡ ብቛንቋን ሕብርን ዝተፈልዩ ብምኳኖም ተቐባልነቶም ትሑት ዝበለ እዩ።

ብዘይካ ቺለ ስደተኛታት ዝፈትውዋ ካልእ ሃገር ላቲን ኣመሪካ - ኣርጀንቲና፡ ብዙሓት ስደተኛታት ክትቅበል ምጽንሓ ጸብጻባት የረድኡ።

ኣብ የመን ሓደጋ ሽሮኽ የንጸላሉ

ኣብ የመን ብዝረአ ዘሎ ሕጽረት ኣገልግሎት ጥዕና፡ እታ ሃገር ካብቲ ናይ ዓሚ ናብ ዝገደደ ተርእዮ ሕማም ሽሮኽ ክትወድቕ ከም እትኽእል፡ ንዳለማዊ ውድብ ጥዕና ዝተወከሱ ምንጭታት ሓቢሮም።

ህዝቢ ብዋሕዲ መግቢ ኣብ ዝቕየሉ ዘሎ እዋን - ሕማም ሽሮኽ ምስ ዝዝዳድ፡ ህይወት ሰብ ብቐሊሉ ኣብ ሓደጋ ክኣቱ ስለ ዝኽእል፡ ህዝቢ የመን ኣብ ከቢድ ጸገም ከም ዝርከብ እዮም ምንጭታት የረድኡ። ኣብ ዝሓለፉ ሳምንታት፡ ኣብ ሓያሎ ቦታታት ሓሓሊፉ ዝተራእየ ሕማም ሽሮኽ ንምቁጽጻር፡ ብኣፍ ዝውሰድ ክታበት ንኽዕደል ምድላዋት ይግበር ከምዘሎ ተፈሊጡ።

ኣብ'ዚ ናይ ክታበት መደብ ዝሳተፉ - ኣስታት 3000 ሰራሕተኛታት ተዳልዮም ምህላዎምን ልዕሊ ሓደ ዓመት ንዝዕድሚኦም ኣስታት ፍርቂ ሚልዮን ህጻናት ከምዝኸትብዎን ይግለጽ።

ኣብ ዓለም ዝኸፍአ ዝበሃል ተርእዮ ኮሌራ - እቲ ዓሚ ኣብ የመን ዝተራእየ ሓደ ሚልዮን ሰባት ዝለኸፈ ምንባሩ ምንጭታት ይሕብሩ።

ተረኛ ፋርማሲ: ፋርማሲ ካቴድራል
ዕለት: 09/08/2018
ኣድራሻ: ገደና ዶጎሊ 171-65፡ ከበቢ ኣልፈርሞዦ ጥቓ እንዳ ኦርሲ ጋራጅ
ቁ.ስልኪ: 127188
ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ | ቁ.ቴሌፎን 127565